

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celeletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

STEV. 36 (2035)

CELOVEC, PETEK, 4. SEPTEMBER 1981

20 let gibanja neuvrščenih

Ko se je 1. septembra 1961 v Beogradu začela prva konferenca vodij držav in vlad neuvrščenih držav, se verjetno nihče ni v polni meri zavedal pomembnosti tega trenutka: da je to namreč rojstni dan gibanja, ki je v naslednjih letih in skozi obe desetletji svojega dosedanjega delovanja vedno spet vplivno posegalo v mednarodno dogajanje. Trije vodilni državniki, ki veljajo za idejne očete gibanja neuvrščenosti — indijski predsednik Nehru, jugoslovanski predsednik Tito in egipovski predsednik Naser — danes niso več med živimi, toda ideja, ki so ji vdahnili življenje, živi dalje ter slej ko prej konstruktivno prispeva k razreševanju zapletenih problemov današnjega sveta in človeštva.

Gibanje neuvrščenih je nastalo ob globokih protislovjih, v zelo zaostrenem položaju v svetu ter je se ostrenem položaju v svetu ter je se ostrenem položaju v svetu ter je se ostrenem položaju v svetu...

V okviru doslednega boja za uresničitev načel, sprejetih na prvi konferenci, je gibanje neuvrščenosti, ki se je dosledno zavzemalo za korenite spremembe odnosov v svetu v korist zagotovitve varnosti in napredka vsega človeštva, dalo velik prispevek tudi k uspehu protikolonialne revolucije. Gibanje neuvrščenosti je bilo dosleden zagovornik sožitja in popuščanja. Povsod in vedno je nasprotovalo politiki sile, vmešavanja in ogrožanja neodvisnosti. Zavzemalo se je za svobodo vseh narodov in vseh ljudi. Bilo je eden izmed nosilcev akcije za ustvaritev oboroževalne tekme; začelo je dolgoročno akcijo za novo mednarodno gospodarsko ureditev v svetu, ki je nujen pogoj za rešitev temeljnih nasprotij našega časa.

Tako je postala neuvrščenost, porojena pred dvajsetimi leti, sestavni del vsega mednarodnega dogajanja. Postala je ideja in gibalno skoraj vsega človeštva. Kljub svoji relativni mladosti in številnim otroškim boleznim, ki jih še ni povsem preživela, je danes neuvrščenost dejstvo, ki ga morajo upoštevati vsi dejavniki v verigi mednarodnih odnosov, ki so vse bolj zapleteni. Velike sile in bloki morajo danes računati z akcijo neuvrščenih dežel, ki želijo zagotoviti vsemu svetu mir in varnost, hitrejši razvoj in napredek ter ga obvarovati pred vojno.

uspelo strniti toliko držav pod katerokoli državo, še zlasti ne take skupnosti narodov, ki je nastala in deluje na podlagi prostovoljne odločitve. In gotovo ni naključje, da so v tej veliki skupnosti povezane predvsem tiste države, ki so si šele v zadnji dobi izbojevale svobodo in neodvisnost, kajti narodi teh malih držav se še posebno dobro zavedajo, kolikšnega pomena so za ljudi ni narode, za države in ves svet načela suverenosti, enakopravnosti, nevmešavanja, neuporabe sile ter pravične delitve dobrin, ki si jih ustvarja človek s svojim delom.

Neuvrščenost, porojena v Beogradu pred dvajsetimi leti, je preko Kaira, Alžira, Lusake, Colomba in Havane dozorevala in izpopolnjevala svojo vizionarsko pot, pot gibanja, ki pomeni danes upanje in realnost za dve tretjini človeštva, predvsem za tisti del sveta, ki je v glavnem star toliko kot neuvrščenost. Velikanov neuvrščenosti ni več, toda njihovo delo je ostalo in obogatilo milijarde ljudi, ki na vseh celinah sledijo misli in delu velikanov politične misli zatiranega in zasuznjene sveta, ki se je pod njihovim vodstvom začel boriti za svoj boljši jutrišnji dan. Zato je 1. september 1961 nedvomno dan, ki bo ostal zapisan v zgodovini človeštva, v zgodovini resnične emancipacije humanizma, pravičnih odnosov med ljudmi, med narodi in državami ne glede na velikost in bogastvo, na barvo kože in narodnost. In v tem smislu naj bi bil vsakoletni 1. september — ki je bil razglašen za dan neuvrščenosti — tudi dan vsega človeštva.

Tretje srečanje pisateljev manjšinskih narodov na Obirskem

Ze tretjič so se konec zadnjega tedna zbrali literati narodnostnih skupin na Obirskem. Utrdilo se je prepričanje, da so manjšinski umetniki posredovalci kulture, kajti oni ustvarjajo v materinščini, živijo in delajo pa v dveh ali celo treh kulturnih območjih. V prihodnjem letu bo na Obirskem že četrto srečanje, ki se ga bo verjetno udeležil še širši krog pisateljev manjšinskih narodnosti. Organizatorji teh srečanj so Slovenska prosvetna zveza, Slovenski PEN-center, koroški PEN-klub in Slovensko prosvetno društvo „Obir“. V imenu teh organizacij so pozdravili udeležence letošnjega srečanja Valentin Polanšek, Bogdan Pogačnik, Walther Nowolny in Avgust Brumnik.

O srečanju obširneje poročamo na 3. strani.

Praznik naših združnikov ob 90-letnici Posojilnice Ziljska Bistrica

Kot pravi ljudski praznik je potekala minulo soboto in nedeljo proslava 90-letnice ustanovitve Posojilnice Ziljska Bistrica. Z vidnim in obenem upravičenim ponosom so obhajali ziljski združniki svoj praznik, ki je veljal pionirskemu delu, ki so ga opravili njihovi predniki na področju gospodarske samopomoči, ko so pred 90 leti na zahodnem področju našega narodnostnega ozemlja ustanovili svojo kreditno zadrugo, šesto najstarejšo na Koroškem. S ponosnim dosežkom pa so se predstavili tudi njihovi današnji nasledniki: z obnovljenimi in moderniziranimi poslovnimi prostori kreditnega in blagovnega oddelka zadruge.

Uvod v praznovanje je bil sobotni kulturni večer v ljudski šoli v Zahomcu, kjer so znani slovenski pevski solisti in moški zbor „Rašica“ iz Sentvidca pri Stični izvajali pester spored opernih arij in slovenskih narodnih pesmi, medtem ko je Zveza slovenskih zadrug v Celovcu zaslužnim združnikom podelila svoje odlikovanje — Priznanje dr. Valentina Janežiča. Prireditev, katere so se udeležili tudi predstavniki domače občine z županom Millonigom na čelu, je izzvenela z ognjemotom, ki je tudi širši okolici naznanjal praznovanje ziljskih združnikov.

Osrednji del praznovanja pa je bila v nedeljo dopoldne otvoritev novih oz. obnovljenih poslovnih prostorov na Ziljski Bistrici. Poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter je v slavnostnem govoru orisal zgodovino zadruge-jubilantke, o kateri je dejal, da je bila v preteklosti in je tudi danes izrednega gospodarskega pomena ne samo za vso Ziljsko dolino, marveč tudi za širšo okolico. Zahvalil se je nekdanjim združnikom, ki so na tem koncu naše Zilje ustanovili in razvijali to ustanovo samopomoči, ter izrekel priznanje sedanemu odboru, ki si je z izgradnjo zadruškega doma postavil časten spomenik nesebične požrtvovalnosti.

O nastanku in razvoju bistriške zadruge je govorila tudi dokumentarna razstava, ki jo je pripravil domačin dr. Ludvik Druml. Za praznično razpoloženje pa sta poskrbela mešani zbor pevske skupnosti „Ojsternik“ in godbeni kvintet „Dobrač“. (Obširno poročilo o obeh prireditvah objavljamo na notranjih straneh današnje številke — op. ured.)

Amerika je preprečila obsodbo južnoafriške agresije

V varnostnem svetu je Amerika spet enkrat demonstrirala dvoiličnost svoje politike, ko je s svojim vetom preprečila obsodbo Južne Afrike zaradi njenega oboroženega napada na Angolo.

Med razpravo v varnostnem svetu je bil rasistični režim v Južni Africi deležen najostrejših kritik in obsodb. Tej splošni obsodbi vdora južnoafriških čet v Angolo so se pridružile tudi države, ki sicer veljajo za zveste zaveznike Amerike — Washington je s svojim obnašanjem ostal povsem osamljen, kar bo brez dvoma imelo posledice tudi za njegove siceršnje odnose. Tega se zavedajo Američani sami, saj se množijo glasovi, ki izražajo nezadovoljstvo z vladno politiko. Po mnenju teh „kritičnih“ Američanov takšno ravnanje Washingtona samo zbuja jezo med afriškimi narodi ter daje drugi velesili — Sovjetski zvezi premoč v boju za vpliv na tej celini.

Južnoafriškega vdora v Angolo namreč ni mogoče ocenjevati kot osamljeno akcijo, marveč je treba videti v njem del širših prizadevanj v sklopu boja obeh velesil za širjenje svojega vpliva v Afriki. Rasistični režim v Južni Afriki je — po izjavi ameriškega zunanjega ministra Haiga — „zvesti prijatelj“ Amerike. To svojo zvestobo je z dejanjem podkrepil tudi zdaj, ko je poslal čete v Angolo, torej v eno od tistih držav, ki so se uprle ameriškega botrinstvu in se raje opirajo na pomoč iz drugega tabora. Zlasti kubanski, pa tudi drugi vojaški svetovalci v Angoli so Washingtonu že dolgo trn v peti in prav njihovo navzočnost je vzel ameriški predstavnik v varnostnem svetu za povod, da je preprečil obsodbo agre-

sije — kakor da se Amerika ne bi posluževala najmanj tako dvomljivih in osporavanih oblik „pomoči“ državam, v katerih lahko uveljavlja svoj vpliv.

Kakor že povedano, je Amerika ostala v varnostnem svetu povsem osamljena, kajti vse druge članice (razen Anglije, ki se je vzdržala glasovanja) so se soglasno izrekle za ostro obsodbo južnoafriške agresije proti Angoli. Pa tudi sicer je južnoafriški napad naletel v svetu na najostrejšo obsodbo. Povsod poudarjajo, da agresija proti ozemeljski celovitosti, suverenosti in neodvisnosti LR Angole predstavlja resno grožnjo svetovnemu miru in varnosti.

Atentat na Dunaju

Pred židovsko sinagogo na Dunaju sta v soboto dva možka izvedla z ročnimi bombami in avtomatskim orožjem atentat na ljudi, ki so prihajali iz židovskega središča. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, večje število ljudi pa huje ranjenih; ob življenju je prišel tudi eden od atentatorjev, medtem ko so drugega prijeli.

Oblasti trdijo, da je atentat „delo“ ene od ekstremističnih arabskih skupin. V dunajskih krogih prevladuje mnenje, da je atentat sestavni del kampanje zoper mirno reševanje bližnjevzhodne krize. Po eni strani je ta kampanja usmerjena zoper palestinsko osvobodilno gibanje PLO in zlasti zoper njenega voditelja Jaserja Arafata in njegovo „spravljivo politiko“; po drugi strani pa zoper poskuse kanclerja Kreiskega, da bi v krizi posredoval in dosegel mednarodno priznanje PLO kot partnerja v pogajanjih med Izraelom in arabskimi državami, kjer med drugim gre tudi za usodo palestinskega naroda.

Novi poslovni prostori

najlepši spomenik pionirskemu delu prednikov in požrtvovalni podjetnosti današnjih zadružnikov

Za 90-letnico ustanovitve Posojilnice Ziljska Bistrica so si ziljski zadružniki sami napravili najlepše darilo z novimi poslovnimi prostori, ki so jih slovesno otvorili minulo nedeljo. Tej zavesti je odgovarjal tudi ponos, s katerim so številnim obiskovalcem razkazovali „svoj“ zadružni dom: prenovljeni in moderno opremljeni lokal kreditnega oddelka ter novo zgrajeno skladišče blagovnega oddelka — oboje urejeno tako, da se bo delo v teh prostorih v bodoče lahko odvijalo še bolj uspešno v splošno korist članov in celotne vaške skupnosti z bližnjo in širšo okolico. In tako bo zadružna poslovalnica v Ziljski Bistrici gotovo še utrdila svoj pomen in svojo vlogo kot trdna postojanka samopomoči na zahodnem predelu našega narodnostnega ozemlja.

Po sobotnem slavnostnem večeru z bogatim kulturno-umetniškimi sporedom v zahomski ljudski šoli (o katerem poročamo posebej — op. ured.) so se številni člani in prijatelji bistriške zadruge v nedeljo dopoldne zbrali pred obnovljenim zadružnim domom. Pridružili so se jim tudi gostje, med njimi župan Gustl Millonig s člani občinskega odbora, predstavnik domačega gospodarstva zbornični svetnik Jožef Wiesflecker, poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug v Celovcu dr. Mirt Zwitter z zastopniki našega zadružništva, predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev in drugi. V imenu domače zadruge-jubilantke je izrekel dobrodošlico podpredsednik dr. Janko Wiegele, ki se je najprej zahvalil vsem tistim, ki so kakorkoli prispevali in omogočili obnovo in zgraditev zadružnih prostorov.

venščine in končno do nasilne likvidacije tako bistriške zadruge kot celotnega slovenskega zadružništva na Koroškem) pa do povojne dobe z dejansko in formalnopravno obnovitvijo zadruge ter njenega razvoja, ki je svoje dosedanji višek dosegel z obnovo oziroma izgraditvijo zadružnih prostorov. Pri tem je izrekel priznanje in zahvalo zadružnim pionirjem, ki so pred 90 leti „postavili to ustanovo v čas, ko na Koroškem še ni bilo veliko zadruženj“; bistriška Posojilnica zavzema po svoji „starosti“ šesto mesto v deželi! Prav tako korajžno dejanje je bil leta 1911 nakup hiše, v kateri je bila potem s pomočjo Posojilnice ustanovljena prva koroška mlekarska zadruga — „spet dokaz, da so gledali v bodočnost“. Prva svetovna vojna in povojni dogodki so prizadejali zadruzi hude udarce in tako so morali leta 1921 pričeti

sodelovanju bomo uspeli graditi lepšo bodočnost — ravno bistriška Posojilnica je v tem pogledu zgovoren dokaz.

Ko je obširno opisal povojni razvoj bistriške Posojilnice in zlasti izgradnjo njenih poslovnih prostorov, je v imenu naše zadružne centrale in včlanjenih zadrug želel veliko uspeha jubilanke, njenim odbornikom pa se je zahvalil za njihovo nesebično požrtvovalnost, s katero „so si ustvarili spomenik, ki bo v bodoče pričal o njihovi daljnovidnosti“.

Novo zadružne prostore je blagoslovil domači župnik Stanko Trap, ki je v kratkem nagovoru dejal, da pač ne živimo samo od božje besede, marveč tudi od dela in gospodarskega prizadevanja. V tem smislu je naglasil veliki pomen zadružne samopomoči ter izrekel priznanje ziljskim zadružnikom za njihovo delo v korist skupnosti. Kot zastopnik domačega gospodarstva je čestital bistriški Posojilnici zbornični svetnik Jožef Wiesflecker, ki je prav tako omenil daljnovidnost ustanoviteljev ter požrtvovalnost njenih današnjih dejavnikov. Posebno priznanje — je dejal — pa jim gre zato, ker so zadržno poslovanje uredili tako, da predstavlja resnično obogatitev za našo vas. „V tej hiši naj živi nov čas, naj bo to dom srečanja in medsebojnega spoštovanja — v tem duhu še nadaljnjih sto uspešnih let!“ Mešani zbor pevske skupnosti „Ojsternik“ (vodja ravnatelj Lojz Leiler) in godbeni kvintet „Dobrač“ pa sta s slovensko in nemško pesmijo s poskočnimi vižami obogatila prireditev, ki je izzvenela s prijetno domačo družabnostjo — kot resničen praznik ziljskih zadruženj ob častitljivem jubileju njihove zasluzne in v novi čas usmerjene trdnjave gospodarske samopomoči.

Ne nazadnje, marveč posebej pa naj bo omenjena še zanimiva in pregledno urejena dokumentarna razstava, ki jo je pripravil domačin dr. Ludvik Druml. Razstavljeno gradivo — ustanovne listine, pravila, pristopnice, odloki pristojnih oblasti, računski zaključki, davčne izjave, predvsem pa slike vodilnih funkcionarjev ter posameznih obdobjev v razvoju zadružnega poslovanja, vse to je nazorno prikazovalo nastanek in 90 let delovanja bistriške Posojilnice. V tem okviru je bila dokumentirana borba za jezikovno enakopravnost, prikazan je bil gospodarski razvoj zadruge, razvidna pa je bila tudi povezava bistriške zadruge z zadružnimi centralami (saj je bila najprej včlanjena v Zvezi slovenskih posojilnic v Celju od 1891 do 1908, potem od 1909 do 1921 v Zadružni zvezi v Ljubljani in od leta 1921 dalje v Zvezi koroških zadrug v Celovcu) ter njeno široko razpredeno sodelovanje s kreditnimi zavodi, ki ni segalo le v Beljak in Celovec, marveč enako tudi v Ljubljano, Celje, Ormož, Gorico in Trst. Posebno „govorico“ govori ohranjeni dokumenti iz nacistične dobe, ko je bila skupaj z ostalimi gospodarskimi in kulturnimi ustanovami koroških Slovencev nasilno izbrisana tudi bistriška Posojilnica. Zato pa je toliko bolj razveseljiv zadnji del razstave, posvečen povojnemu razvoju bistriške zadruge v moderno zadružno banko. In tako se v teh dokumentih pravzaprav zrcali tudi skupna usoda slovenske narodne skupnosti na Koroškem in njen stoletni boj za obstanek na domači podedovani zemlji.

V moderno opremljenem poslovnem prostoru bistriške Posojilnice je dr. Ludvik Druml uredil dokumentarno razstavo, ki je prikazovala nastanek in desetdesletni razvoj zadruge-jubilantke vse do njenega današnjega položaja sodobne banke.

Ustanovljen krajevni odbor ZSO v Škocijanu

Zveza slovenskih organizacij si je na posebnem posvetu letos aprila v Železni Kapli postavila cilj zorganizirati krajevne odbore na celnem dvojezičnem ozemlju, da bi s tem zboljšala stike med podeželjem in centralo v Celovcu. Krajevni odbori lahko odigrajo zelo pomembno vlogo v razvoju narodne politike, pomembne pa so lahko tudi za osrednjo organizacijo — legitimno zastopnico slovenske manjšine — saj je po tej poti bolj zasidrana med pripadniki slovenske manjšine na celotnem dvojezičnem področju.

Po ustanovitvi krajevnih odborov ZSO v Pliberku (meseca maja) in Železni Kapli (meseca julija), je sledila ustanovitev krajevnega odbora 26. avgusta 1981 v Škocijanu. Poseben pripravljani odbor, ki je imel 2 seji, je predlagal na tem ustanovnem sestanku 10-članski odbor, ki je bil soglasno izvoljen. Za predsednika je bil izvoljen tovariš dipl. inž. Franc Koncilija, za

namestnika pa tovariš Miha Kap. Tajnik Zveze slovenskih organizacij tovariš Feliks Wieser je v svojem referatu govoril o najbolj perečih vprašanih slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in poudaril, da bodo v bodoče ravno ti krajevni odbori morali na osnovi frontovstva in akcijske enotnosti sooblikovati politiko osrednjih organizacij.

Tovariš Teodor Domej je nato predaval o zgodovini slovenskega naroda, s posebnim poudarkom na zgodovini koroških Slovencev. S pomočjo številnih diapozitivov je prikazal dogodke iz preteklosti. Predavanje je zelo pozitivno odjeknilo med navzočimi. Predsednik novoizvoljenega krajevnega odbora tov. Franci Koncilija je ob zaključku povabil k sodelovanju v tem boru vse, ki so pripravljene na osnovi frontovstva in akcijske enotnosti sooblikovati politiko osrednje organizacije in s tem delati v dobrobit slovenske manjšine na Koroškem.

SEMINAR ZA VZGOJITELJE DIJAŠKIH DOMOV:

Za demokratične odnose med gojenci in vzgojitelji

V dijaškem domu Srečko Kosovel v Trstu je bil letošnji seminar za vzgojitelje in ravnatelje domov iz zamejstva. Seminarja, ki se je začel v sredo 26. 8. in se končal v petek 28. 8. 1981, se je udeležilo 25 vzgojiteljev iz Trsta, Gorice in Celovca (7 udeležencev). Letošnji 10. seminar je ponovno organiziral zavod SR Slovenije za šolstvo.

Seminarji te vrste imajo že leta nalogo usposabljanja vzgojiteljev zamejskih domov, ki imajo poleg splošnih vzgojnih nalog, še funkcijo v posebnih okoliščinah vzgojiti narodno zavedno osebnost, ki se bo vedno zavedala svojega izvora. Udeleženci seminarja so bili organizirani v skupnosti, kot bi morale biti v časa pouka in dijaškem domu. Tako se vzgojitelji sami najbolj navadijo na svoje naloge. Spored trodnevnega seminarja je bil razdeljen na obvezni in na neobvezni del. V prvem delu so bila predavanja, seminarsko delo in delo v skupinah. V neobveznem delu pa so si vzgojitelji ogledali kulturno zgodovinske spomenike, obiskali razne manifestacije, med drugim so bili na prvem dnevu Kraške ohete v Repnu.

Prva seminarska tema je bila „Domska skupnost kot temelj demokratične vzgoje v domu“, o kateri je govoril priznani strokovnjak iz matične domovine dr. Vinko Skalar. Govoril je o problematiki sistematične organizacije domske skupnosti, odnosa med gojenci in vzgojitelji, ki naj bi bil čim bolj demokratičen. Pri tem igrajo osnovne celice domske skupnosti posebno vlogo, iz teh formalnih tvorb pa naj bi postale psihološko-vzgojne tvorbe s ciljem, da bi se v internatu gojenci počutili kot doma.

Mag. Savin Jogan je spregovoril

vzgojiteljem o nacionalnem vprašanju in jugoslovanskem federalizmu. Razčlenil je bistvene prvine, ki združujejo in povezujejo jugoslovanske narode in narodnosti in orisal bistvene faze v graditvi jugoslovanske federacije od leta 1943 naprej.

Ravnatelj zveznega zavoda za šolstvo SRS, dr. Sušnik je predaval o preobrazbi vzgojnega izobraževanja v Sloveniji. Ugotovil je, da je lankoletna reforma šol v SRS posledica kritik, ki jih je izzval sedanj sistem. Reforma je zajela področje šolstva v celoti, od predšolske vzgoje do visokošolske izobrazbe. Bistvo reforme je, da o vsebini, sistemu in obsegu izobraževanja ne bo več odločala država, temveč tisti, ki bodo po končani izobrazbi zaposlili nove kadre. V učnih metodah bo zavzemalo pomembno mesto predvsem navajanje učenca k samostojnemu delu in reševanju praktičnih problemov.

Kot zadnji je predaval Bojan Brušen o vlogi vzgojitelja kot mentorja interesnih dejavnosti v domovih. Zaustravil se je predvsem pri problemu, kako naj bi vzgojitelj, kljub težavam v zvezi s prostori, ki večkrat ne dopuščajo večjega razmaha dejavnosti, in omejenimi finančnimi sredstvi prevzel v odnosu do gojencev ne le vlogo vzgojitelja, temveč tudi vlogo nadzornika, prijatelja, organizatorja in mentorja.

Otvoritveno svečanost sta s svojim nastopom oplešala mešani zbor pevske skupnosti „Ojsternik“ iz Ziljske Bistrice pod vodstvom ravnatelja Lojza Leilera ter godbeni kvintet „Dobrač“ (vodstvo dipl. inž. Tonči Serajnik) s pevko Danico Certov.

Naglasil je, da bo zadruga s sodobnim poslovanjem kreditnega in blagovnega oddelka še bolj uspešno delovala v korist domačega prebivalstva in tako nadaljevala delo prednikov, ki so pred 90 leti ustanovili zadruzo kot ustanovo samopomoči, ker niso hoteli biti izžemanj po tujih denarnih mogotcih.

Kako je bistriška zadruga nastala, kako se je razvijala v posameznih obdobjih in kako je zadružno poslovanje postopno preraščalo v današnji ponosni spomenik zadružne samopomoči, je nazorno prikazal slavnostni govornik dr. Mirt Zwitter. Podrobno je orisal posamezna obdobja od ustanovitve leta 1891 (ko so bile še vse listine pri notarju in sodišču v Podkloštru napisane v slovenskem jeziku) preko časov prve republike in nacistične strahovlade (ko se je „jezikovni spor“ stopnjeval do prepovedi slo-

znova z delom. Sledila so leta gospodarske krize in le bistriški Posojilnici se imajo mnogi v teh krajih zahvaliti, da so tudi v najtežjih časih obdržali svoje domove. Takrat se je celo domača občina znašla med dclžniki bistriške Posojilnice, katera je priskočila na pomoč tudi raznim ustanovam ter se uveljavljala s kulturnimi, socialnimi in dobrodelnimi akcijami — vse za dobrobit domačega človeka in njegovega napredka.

V svojem govoru je dr. Mirt Zwitter spomnil tudi na dobo nacizma, ko je bil naš človek izpostavljen najhujšemu preganjanju samo zato, ker je hotel ostati zvest izročilom prednikov. Idealom naših očetov in mater hočemo biti zvesti tudi v bodoče, je dejal govornik, obenem pa je naglasil potrebo medsebojnega razumevanja in spoštovanja, ker le v mirnem sožitju in enakopravnem

„Poštena izmenjava mnenj“

Že tretjič so se srečali pisatelji manjšinskih narodov na Obirskem, da spoznajo literaturo drugih narodnosti in se medseboj podprejo. Letos je bila v ospredju furlanska literatura, ki sicer prostorsko ni preveč oddaljena, vendar je v našem prostoru dejansko še neznan. S tem je srečanje pisateljev nadaljevalo lani začrtano pot, spoznati ob vsakem srečanju literarno delovanje enega manjšinskega naroda: lani so obravnavali lužiške Srbe, ki se opirajo na večstoletno literarno tradicijo, letos pa furlansko literaturo, ki doživlja v zadnjem desetletju nov razcvit.

Srečanje, ki je trajalo od 28. do 30. 8. so ponovno organizirali slov. PEN-center, koroški PEN-klub, Slovenska prosvetna zveza in Slovensko prosvetno društvo „Obir“. Odzvalo se je skupno 16 pisateljev šestih narodnosti iz treh držav. Zastopani so bili slovenski in furlanski pisatelji iz Italije, italijanski in madžarski iz Jugoslavije ter hrvaški in slovenski pisatelji iz Avstrije. Letos žal ni bilo mogoče doseči tako širokega kroga narodnosti kot lansko leto, saj ni bilo zastopnika lužiških Srbov iz NDR in ne Retoromanov iz Švice. Žal se srečanja tudi iz še nepojasnjenih vzrokov niso udeležili albanski pisatelji iz Kosova, ki naj bi predavali o svoji književnosti.

Srečanje je ponovno potrdilo kako velikega kulturno-političnega pomena je, saj so pisatelji že v prvih urah spoznavanja pokazali, kako znajo premostiti jezikovne meje — govorilo in prevajalo se je slovensko, nemško, italijansko in srbohrvaško. Srečanje je bilo, kot je dejal predsednik koroškega PEN-kluba Walther Nowotny, pošteno izmenjavanje mnenj, brez gigantomanije. In tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek je dejal, da se to srečanje izogiba šablonastim oblikam številnih literarnih srečanj. Soboto popoldan je zastopnik slovenskega PEN-centra Bogdan Pogačnik predaval o življenju in delu slovensko ameriškega pisatelja Louisa Adamiča, ki je izgubil življenje pred

na podobna usoda.

V nedeljo popoldne so pisatelji obiskali Peršmanovo domačijo v Lepeni, ki jo pravkar preurejujejo. Valentin Polanšek jim je spregovoril o tragični zgodovini te hiše, kjer sta med žrtvami zverinskega fašističnega pokola izgubila življenje tudi njegova sestra in njegov polbrat. Pod vtisi Lepenske zgodovine in gorske narave je madžarski pisatelj Nandor Burany grede napisal pesem, ki jo je na literarnem večeru že prebral publiko.

Kritika na račun koroških slovenskih pisateljev

Soglasno so udeleženci pisateljskega srečanja kritizirali odsotnost številnih uglednih oz. etabliranih slovenskih pisateljev. Tako Milka Hartman, kakor tudi zastopnik slovenskega PEN-centra Bogdan Pogačnik in drugi so se spraševali kaj so vzroki za odsotnost. Saj slovenski pisatelji nimajo toliko priložnosti, da bi se v krogu sovrstnikov lahko temeljito pomenili o številnih problemih, s katerimi se slovenski pisatelji srečavajo pri svojem delu na Koroškem. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da ob takšnem simptomu ni koristno molčati, temveč da naj odsotni jasno povejo ali smatramo takšna srečanja kot potrebna ali ne. Soglasen sklep navzočih je bil, da bo naslednje leto spet srečanje pisateljev na Obirskem. Skušali pa bodo pridobiti za četrto srečanje tudi nemške pisatelje iz Madžarske, ki so letos odpovedali zaradi terminskih težav, ki pa so pripravljene sodelovati. Prav tako nameravajo povabiti še slovenske pisatelje iz Porabja. Govorilo pa se je tudi o tem, da se v prihodnjem letu povabi tudi zastopnika Rezije ali pa ladinske pisatelje iz Južnega Tirola.

Organizatorji srečanja so letos prvič priredili dvoje literarnih branj, prvo na Obirskem, drugo v Železni

aplavz s svojo pesmijo v narečju. Obirski ženski oktet in moški zbor, oba pod vodstvom Valentina Polanška, sta ustvarila odlično vzdušje, ki je spravilo avtorje v pravo razpoloženje za branje. Prav isto velja tudi za mešani pevski in moški zbor SPD Zarja in Zelezne Kaple pod vodstvom Jožkota Wrulicha. V imenu domačega društva v Zelezni Kapli je pozdravil literate in občinstvo Peter Kuchar, Mihi Kuchar, pa je spregovoril v imenu občine in poudaril pomen, ki ga imajo takšna srečanja za to dvojezično občino Koroške.

Jozsi Turk iz Svevne vasi v Rožu, Giacomo Scotti italijanski pisatelj iz Reke in Lenčka Kupper iz Celovca v odmoru. Srečanja so se udeležili še sledeči pisatelji: Nandor Burany madžarski pisatelj iz Vojvodine, Elsa Buiese in Luciano Morandini furlanska pisateljica iz Italije, Marko Kravos in Marij Cuk oba Slovenca iz Trsta, Robert Hayszan hrvaški pisatelj iz Gradišanskega. Slovenske pisateljice so zastopali Maja Haderlap, Milka Hartman, Anita Hudl, Lenčka Kupper, Valentin Polanšek, Jozsi Turk in Rudi Vouk.

„Obsojeni tožilec“ Roman-prvenec Janka Ferka

Koroški slovenski besedni ustvarjalec Janko Ferka, ki je doslej postal znan predvsem s svojimi nemškimi stvaritvami in ki ima po lastni izjavi tudi „svoje tehtne vzroke“, da trenutno objavlja predvsem v nemščini, se je sedaj predstavil s svojim prozornim prvencem — romanom „Der verurteilte Kläger“. Ta doslej najboljše javnosti znani tekst mladega literata je izšel pri znani dunajski založbi Paul Zsolnay Verlag, kar mu brez dvoma zagotavlja, da bo našel primeren odziv in ustrezno zanimanje tudi v širši javnosti.

Pravzaprav je Janko Ferka zbudil pozornost že s krajšo verzijo svojega romana, za katero je leta 1979 prejel veliko avstrijsko mladinsko nagrado za književnost. Že takrat je tisk poročal o „novem talentu“ in prerokoval mlademu avtorju „obetajočo bodočnost“. Sedanja izdaja njegovega romana v knjižni obliki te napovedi vsekakor potrjuje.

Zgodba, v kateri nastopajo le tri osebe (vsi drugi so omejeni na vlogo statistik): državni tožilec, sodnik in sodna pisarica, spoznava bralec samo po pripovedovanju, kajti dialogom, ki sicer poživijo besedilo, se je avtor povsem odpovedal. Kljub temu njegovo pripovedovanje nikakor ni dolgočasno, še manj dolgočasno — nasprotno.

Ferka se poslužuje bogatega besedišča, ki ga spretno uporablja pri svojih včasih že kar drznih besednih igrar; pozna se mu, da je mladostno brezskrben tudi tedaj, ko pripoveduje o stvareh, o katerih se je včasih pisalo in govorilo le „po ovinkih“.

Čeprav precej poudarjena, vendar spolnost ni glavni predmet njegovega pripovedovanja. V središču „dogajanja“ je pravzaprav pravica oziroma je vse tisto, kar v njenem imenu počnejo tisti, ki bi ji morali v pravem pomenu besede služiti. Ker pa poklicani služabniki pravice niso vedno tudi predstavniki pravičnosti, se pravica čestokrat izrodi v krivico. In kam taka stranpot lahko privede, spoznamo v Ferkovem romanu: sodnik, ki je vse življenje najraje izrekal smrtne obsodbe, postane na koncu žrtev lastne (ne)pravičnosti, ko ga na podlagi njegovega pravdoreka primejo, mučijo in končno tudi usmrtilo.

V tej mestoma že precej skurilni zgodbi o rabi in zlorabi pravice bi seveda lahko videli tudi človeka in njegovo nemoč napram oblastem — ali celo položaj manjšine napram večini? Saj je vendar avtor sam pripadnik manjšine in je vsekakor značilno, da se za svojo uveljavitev poslužuje jezika večine!

Vesela jesen 81 15. festival narečnih popevk

V Mariboru tečejo še zadnje priprave za letošnji 15. slovenski festival narečnih popevk, ki bo spet prirejen pod geslom „Vesela jesen“. Tudi letos bo prireditelj festivala društvo glasbenih delavcev „Harmonija“ v Mariboru, ki za to zdaj že tradicionalno prireditev skrbi vse od leta 1975 dalje.

Festival bo v soboto 12. septembra ob 15. in 20. uri v dvorani kina Union, kjer bodo občinstvu predstavili 16 novih narečnih skladb, ki jih je žirija izbrala iz skupno 63 popevk, kolikor jih je bilo poslanih na natečaj. Pevce bo spet spremljal zabavni orkester mariborskega radia, vse izvedene popevke pa bodo posnete tudi na kaseti, ki jo bo izdala založba kaset in plošč RTV Ljubljana (ki objublja, da bodo kasete naprodaj že dober teden dni po festivalu).

Za sodelujoče so tudi letos pripravili tradicionalne nagrade: naj-

boljša narečna popevka bo prejela „Zlatega klopotca“ in denarno nagrado v višini 7000 din, nadalje so pripravljene tri nagrade občinstva v zneskih 5000, 4000 in 3000 din, prav tako tri nagrade za najboljša narečna besedila (4000, 2500 in 1500 din), za najboljši aranžma nagrada v višini 2000 din in za najboljšega debitanta nagrada v znesku 1000 din.

Tako med avtorji glasbe in besedila kakor med aranžerji in izvajalci zasledimo tudi znana imena iz sveta slovenske zabavne glasbe, kot so na primer Bojan Adamič, Edvin Fliser, Tomaž Domicelj, Miroslav Slana-Miros, Braco Koren in mnogi drugi. Ne nazadnje je tudi v tem sestavu jamstvo, da bo mariborski festival popevk spet zanimiva, kvalitetna in uspešna prireditev, kakor je to bila v minulih letih.

Z leve na desno: Jozsi Turk, Nandor Burany, Elsa Buiese, Luciano Morandini in Marko Kravos.

Furlanska literatura

Potres leta 1976 v Furlaniji je močno razgibal ljudi, kot eno posledico lahko zabeležimo, da je prišla močno na površje tako imenovana furlanska identiteta. Književnost v furlanščini krije celotni prostor in je v celoti prisotna tudi v redkih založniških strukturah. Ob podpori dežele poleg tega izhaja v furlanščini tudi nekaj revij in drugih manjših ali občasnih publikacij. Morandini je ob takem stanju ugotovil, da je književnost v furlanskem jeziku precej razširjena.

Od uresničitve avtonomije leta 1964 naprej v Furlaniji napreduje ustvarjalna književnost. Vendar ji še ni uspelo odgovoriti na vprašanja, ki so se pojavila v književnosti. Vprašanja furlanskih literatov so bila med drugim sledeča: Iti s tradicijo ali antitradicijo? Književnost, ki s sodobnimi prijemi grebe v ljudsko izročilo, ali književnost, ki prilagaja furlanščino najbolj na prednim evropskim poetikam? Književnost, ki sledi in razvija razvoj družbe, ali pa nostalgična in statična književnost osnovana na tleh kmečke družbe, ki je v bistvu ni več? Književnost, ki je navezana na tako imenovane furlanske vrednote, ali književnost, ki ni družbeno angažirana?

Luciano Morandini je svoj referat zaključil s sledečo izpovedjo:

„Če je književnost verno zrcalo družbe, je potemtakem furlanska književnost med najbolj bogatimi in raznolikimi, čeprav jo danes ogroža pretiran individualizem, ki ne dovoljuje, da bi se toliko lepih glasov zlilo v zbor, ki bi bil zavesten predstavniki skupne zgodovine in usode. V Furlaniji prav individualistični intelektualizem zapira vrata odnosu oz. dialektičnemu razmerju med kulturo in politiko. In če bi do tega zlitja prišlo, bi bilo najbrž iz današnjega stanja mogoče izluščiti jasne, enotne in argumentirane smernice za realen razvoj Furlanije, razvoj v skladu s današnjo stvarnostjo dežele Furlanije-Juljske krajine, Italije in Evrope.“

V obširnem literarno-zgodovinskem predavanju je Morandini omenil tudi, da segajo pomembnejši teksti v furlanščini na začetek 14. stoletja. Od 8. stoletja naprej pa je eksistiralo ljudsko ustvarjanje v spavankah, žalostinkah, priložnostnih pesmih, molitnih obrzcih, reklih in pregovorih, v anekdotičnih pripovedih z moralistično humornimi poudarki. Norme pismene furlanščine so se močno utrdele v 19. stoletju, po zaslugi Catarine Percoto in Petra Zorrutija pa se je močno obveljavil jezik osrednje Furlanije, posebno še Vidma. Dvajseto stoletje Furlaniji ni prizaneslo, prva svetovna vojna ji je prinesla toliko škode in gorja, kot redko kateri pokrajini v Evropi. Po prvi svetovni vojni pa je furlansko filološko društvo poživilo močno znanstveno in neznanstveno iniciativo za poživitev furlanskega jezika. Močni premiki pa so nastali v teku zadnje svetovne vojne, saj je kulturnopolitično delovanje antifašističnih strank morala oprati deželo, ki jo je dušila krivda tihega pristanka in sodelovanja z fašističnim režimom.

Knjižna razstava na Obirskem je udeležencem nudila bogat pregled slovenske literarne ustvarjalnosti. Na ogled pa so bile tudi knjige v furlanščini. Pisatelji so pozdravili tudi iniciativo knjigarne „Naša knjiga“, ki jim je na licu mesta nudila še dodatno izbor knjig iz svojega repertoarja.

Predšolska in šolska mladina na letovanju ob morju

Okoli 200 mladih je letos v počitnicah bilo na letovanju na Jadranskem morju in sicer na otoku Krk, v Puli in Savudriji.

Predšolska mladina se nahaja trenutno na povabilo Rdečega križa Maribor v Punatu na otoku Krk. V dveh izmenah je skupno 30 otrok na letovanju, ki je zanje edinstven doživljaj. Prihodnjo nedeljo se bo podala druga izmena na desetdnevno letovanje. Otroci pa pridejo z Gur, okolice Borovlj in Podjune.

Od 2. avgusta je bilo na počitnicah v Puli 15 otrok partizanskih svojcev. Povabil jih je partizanski odbor iz Poreča in jim financiral

tudi 14-dnevno letovanje.

Največ mladine pa je bilo kot vsako leto na letovanju v Savudriji. Skupno z vzgojitelji jih je bilo letos okoli 150. Prva izmena je bila od 6. avgusta do 20. avgusta. Otroci izmene, ki se je začela 20. avgusta, pa so se vrnili včeraj domov.

V turističnem področju blizu Umaga so bivali otroci v počitniškem domu „Ljubljana center“. Vreme je bilo večinoma odlično, tako

da se je zelo veliko otrok dobro naučilo plavati. Vzdušje je bilo prijateljsko, mladina in vzgojitelji pa so se dobro razumeli. Vse otroke so tudi zdravniško preskrbeli, zdrav-

ODKRITJE SPOMENIKA

Občinski odbor ZB NOV Ravne na Koroškem vabi vse nekdanje aktiviste i. borce Vzhodnokoroškega odreda na odkritje spomenika ustanovitvi 1. Koroške čete, ki bo v nedeljo, dne 13. septembra 1981 ob 11. uri pri Končniku v Topli pri Črni.

Slovenska prosvetna zveza

vabi staro in mlado na mladinsko revijo

POKAŽI KAJ ZNAŠ

Ki bo v nedeljo 20. septembra 1981 ob 14.30 uri v Kulturnem domu „Danica“ v Sentprimozu.

Otroci iz občin Dobrla vas, Škocijan, Železna Kapla in Žitara vas sodelujejo kot pevci, recitatorji in glasbeniki.

Mladi Globašani v folklorni koloniji v Preddvoru

V času od 23. do 29. avgusta so bili mladi koroški folkloristi gostje folklorne kolonije v Preddvoru pri Kranju. Tam so se pod vodstvom izkušenega Mirka Udirja in Lenke Krišljeve učili plesnih korakov in sploh plesov. Zadnji dan v soboto pa so se predstavili s samostojnim nastopom in tako pokazali, kaj vse so se naučili v teh pičlih šestih dneh. Ta večer je bil doživetje ne samo za izvajajoče mlade Globašane, marveč tudi za njihove starše, ki so se tudi udeležili tega večera ter seveda za vodstvo folklorne kolonije, ki je tako imelo priložnost uživati ob sadovih svojega dela. Devet mladih parov iz Globanice je tako dobilo ne samo potrebno osnovno znanje, marveč tudi vzpodbudo, da bodo doma še z večjim veseljem in prizadevanjem nadaljevali in se razvili v prave folkloriste.

Naj še zapišemo, da mladi Globašani niso samo plesali oziroma vadili, temveč, da jim je vodstvo omogočilo tudi izlet po Gorenjski in Sloveniji. Z nastopom mladih Globašanov v soboto v osnovni šoli Matije Valjevca je bila končana deveta folklorna kolonija v Preddvoru. Mirko Udir in Lenka Krišelj rada prihajata tudi na Koroško, kjer pomagata tudi drugim skupinam, da

bi čim več pridobili na področju folklornih plesov. Njuna prizadevanost je rodila že lepe uspehe, zato smo jima koroški Slovenci še posebno hvaležni.

Železna Kapla-Bela - zdravilišče

Občina Železna Kapla-Bela ima sedaj naprej lahko status zdravilišča oz. zračnega zdravilišča. Ta status velja za občino Železno Kaplo, (brez katastralne občine Rebrca in Plaznica, do nadmorske višine 1200 metrov. Tudi okoliš zdravilnega kopaljšča v Železni Kapli je dobil označbo „Zdravilišče“. Železna Kapla je 6. koroška občina, ki je dobila ta status, ker je znanstveno ugotovljeno, da so v tem kraju klimatski pogoji, ki pospešujejo zdravljenje oz. ugodno vplivajo na očiščenje zdravja.

A-J-D jesenski program 1981

Avstrijsko-jugoslovanska družba na Koroškem priredi v času od 1. do 4. oktobra jesenski izlet v Poreč v Istri. Ta izlet se bo odvijal pod

niško vodstvo pa je bilo na razpolago ves čas. Tudi s hrano so bili zadovoljni.

Poleg otrok iz Koroške, ki so prišli iz Zilje, Roža in Podjune so bili na letovanju v Savudriji tudi otroci iz Domžal, Kamnika in Ribnice. Zato so ob začetku vsake izmene organizirali spoznavni večer, na katerem se je mladina tudi zblížala. Med koroško mladino prve izmene je bila tudi skupina mladih pevcev iz Sentprimozja, ki se je v treh dneh pred spoznavnim večerom naučila že kar dve pesmici, ki jih je na tem večeru predvajala. Poleg tega pa so v skupinah po 20 otrok sodelovali pri šaljivem sodobnem komadu, v katerem so peli in igrali, sestavila ga pa je tik pred začetkom vzgojiteljica Danica.

Na sporedu je bil tudi izlet z ladjo v Piran. Tudi na zaključnem večeru so se posamezne skupine 6 do 14-letnih otrok poslovlile z različnimi šaljivimi komadi.

Na Mont Blancu

Naši fantje in dekleta so se že vrnili z najvišje gore Evrope - Mont Blanca. Prejšnjo sredo zjutraj so se z avtomobili odpeljali v Chamonix, se povzpeli na vrh in v soboto popoldne že bili doma. Šlo je vse gladko. Vzpon na Mont Blanc je pripravil in vodil vodja alpinističnega odseka Slovenskega planinskega društva, Marjan Čertov.

Podrobneje o tej uspehi turi bo mo poročali prihodnjic.

Snemajo drugi del televizijske igre „Vas ob meji“

V okolici Železne Kaple snemajo v tem času drugi del televizijske igre „Vas ob meji“, ki smo jo videli maja 1979 na televizijskih ekranih. Tretji del bodo snemali spomladi 1982, celotna trilogija pa bo jeseni 1982 prišla v televizijo.

Avtor filma je Korošec Thomas Pluch, režiral pa bo spet Fritz Lehner. Koprodukcija avstrijskega ORF, zahodnonemškega ZDF in švicarskega SRG je že pri prvem delu zbudila veliko inozemsko zanimanje. Glavna izpoved prvega dela filma naj bi bila sprava, pravi avtor Pluch.

Drugi del filma bo obsegal čas od leta 1948 do 1960, torej obdobje, ki je za razvoj slovenske narodnosti na Koroškem odločilnega pomena, zato smo že zelo radovedni na film. Saj smo ob prvem delu filma ugotovili, da je zelo imel poleg dobrih in odličnih umetniških ter režijskih strani tudi izpovedi, ki jih ni mogoče sprejeti nekritično. Tu gre predvsem za popačenje zgodovine fašizma in antifašistične borbe, ki odraža idealiziranje in nerazumevanje zgodovine.

Thomas Pluch skuša ustvariti „malo Alpensaga“, spoprijeti se hoče z avstrijsko zgodovino dvajsetega stoletja, posebno pa še prikazati kako velika svetovna politika vpliva na navadnega človeka in na odnose med ljudmi. Ponovno se bodo snemalci srečali s problemom, kako iz posameznih starih delov v vaseh sestaviti „pristno“ vas preteklih dni.

Večina igralcev prvega dela bo sodelovala tudi sedaj: Korošec Manfred Luderer (Hanse), Slovenec Bert Sotlar (partizan Schellander), Wolfgang Gassner (Karničar), sodelovalo pa bo spet precej rojakov, ki imajo izkušnje že iz podeželskih igralskih odrov.

Klubi slovenskih študentov na Dunaju v Gradcu in Celovcu vabijo na

SEMINAR

ki je 4. in 5. septembra 1981 v bivši kmetijski šoli v Podravljah.

● PETEK, 4. septembra: ob 9. uri: 2 kulturi? „Naš kulturni boj - med seboj?“ S tremi referati o zgodovinskem razvoju slovenskega kulturnega delovanja, o načelih in problemih in o trenutnem stanju bodo klubaši napravili uvod v diskuzijo. Delovni krožki bodo razpravljali npr. o odrski dejavnosti, zborih, literaturi, mladinskem delu itd. Sledijo poročila iz krožkov ter skupna debata o izsledkih. Ob 19. uri podijska diskuzija s prosvetnimi predstavniki.

● SOBOTO 5. septembra: ob 9. uri: Podijska diskuzija o aktualni narodopolitični situaciji s predstavniki osrednjih organizacij.

Zvečer ob 19. uri v gostilni „Pri kosi“ (Sensenwirt) na Ravnah pri Rožeku kulturna prireditev z literarnim branjem in s pevskimi nastopi.

Dežela za podjetje v Dobrovi

Občinski svet v Dobrovi vasi je vse zadnje mesece odlagal odločitev za podjetje za proizvodnjo drobirja v Dobrovi. Čeprav je menda že vse zmenjeno je občinski svet čakal na odločitev deželnega urada za načrtovanje. Pred kratkim je ta urad povedal svoje stališče. Odgovorni v uradu načelno ne nasprotujejo podjetju v Dobrovi. S tem je pa padla praktično tudi odločitev, saj je večina občinskega sveta z županom na čelu za podjetje v Dobrovi.

Nasprotniki podjetja, ki povzročajo pri proizvodnji drobirja veliko prahu in hrušča, so zbrali okoli 500 podpisov. Verjetno bodo v tem primeru nastradali, s tem pa tudi okolica. Zaradi močnih protestov pa je pristojni urad določil le takšno prenamembo gozdne parcele, ki omo-

goča le najpotrebnejše naprave podjetja. Občina gozdne parcele torej ne more spremeniti v gradbeno parcelo. Deželni urad bo podjetju Kostman, ki survino vozi iz Obirskega, priporočilo naj podvzame vse, da bo okolica zaščitena pred prahom in hruščem.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje in Slovensko planinsko društvo Celovec vabita na

odkritje spominske plošče

PETRU KRAJNERJU na Zelenici

v nedeljo 20. septembra 1981

Zbirališče ob 10. uri na južni (jugoslovanski) strani ljubeljskega predora v gostišču „Kompas“. Ob 10.30 uri odkritje spominske plošče s kratkim kulturnim sporedom. Za to priložnost bo vozila sedežnica.

Teden slovenske pesmi in folklore v Ločah

Med najlepšim karavanškim vrhom Jepo in plavim Baškim jezerom živi in deluje naš življenj v svoji prosvetni organizaciji Slovenskem prosvetnem društvu „Jepa-Baško jezero“. Dejavnost tega društva se je v zadnjih letih izredno poživila, saj v njem delujejo kar štiri skupine: moški in otroški zbor, ženski tercet in tamburaši.

Drugo leto bo SPD „Jepa-Baško jezero“ obhajalo 60-letnico svojega obstoja. To je lepa era kulturnega dela, ki pa je doživljalo tudi vse trdote, med njimi „hitlarijo“, najtemnejši čas v zgodovini koroških Slovencev. Kljub temu je društvo premostilo vse težave in je spet na višku kulturnega ustvarjanja.

Ker je na tem lepem koščku Koroške vsako leto mnogo tujih gostov, se jim naši prosvetaši radi predstavijo s svojo kulturno dejavnostjo, tako da imajo gosti priložnost spoznati bogato in pestro slovensko kulturo. Letos so predvsem za goste prvič pripravili teden slovenske pesmi in folklorne, v okviru katerega so se poleg domačih prosvetašev predstavili tudi prosvetaši iz drugih koroških krajev.

V torek 11. avgusta so pri Pušniku uvodoma nastopili domači prosvetaši - pevci in tamburaši. Številno publi-

iz Železne Kaple in s svojimi plesni navdušila zbrano publiko, ki je tudi temu primerno reagirala z navdušenim aplavzom.

Zaključna prireditev, o kateri smo že poročali v prejšnji številki našega lista in ki se je odvijala v kulturnem domu v Ločah, pa je bila višek tega kulturnega tedna.

Prvi teden slovenske pesmi in folklorne v Ločah je bil torej popoln uspeh in zato je tudi razumljivo, da bodo Ločani odslej naprej v tem smislu nadaljevali. Ta prireditev je bila posrečen in uspešen predtakt k 60-letnici obstoja društva, ki ga bodo loški prosvetaši obhajali prihodnje leto.

Meja naj zblížuje

Pred nedavnim je umetnik Werner Hofmeister iz Sentpavla v Labotski dolini poskrbel na ljubeljskem mejnem prehodu za vsekakor zanimivo pobudo: neprekinjeno črto, ki ločuje obe cestišči skozi ljubeljski predor, je opremil s napisom „Trennend-verbindend/Ločujoče-zblížujoče“ ter dodal še svoj podpis „Hoffe“ (kakor je razvidno iz objavljene slike). Njegovo pobudo so podprli tudi obmejni organi na obeh straneh meje, ki so o akciji in njeni izpovedi sestavili posebno skupno izjavo.

Zamisel je brez dvoma zanimiva in očitno izhaja iz spoznanja, ki se danes vedno bolj uveljavlja tudi v mednarodni politiki in še posebej v odnosih med sosednimi državami: da meje naj ne bodo ločnice, marveč naj bodo mostovi med narodi. To misel na svoj način izpoveduje tudi Hofmeister s svojo akcijo pod geslom „Ločujoče-zblížujoče“.

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah vabi na I. SLIKARSKI TEDEN od 7. do 12. septembra 1981 v Svečah. Udeleženci iz Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in Koroške. Interesenti lahko spoznajo ob obisku v ateljeju v stari šoli tehniko suhe igle (radiranje) in se tako sami umetniško udeležujejo.

ko je ob otvoritvi tega kulturnega tedna pozdravil predsednik domačega prosvetnega društva Janez Mikl in želel publiko kot izvajajočim dober potek.

V sredo 12. avgusta so Ločani imeli v gosteh ansambel „trio Korotan“ SPD „Danica“ iz Sentvida v Podjuni. Povezovalca skozi pestri spored je čudovito in duhovito podal Franc Starc, kar je temu večeru dalo še bolj harmonično obeležje. V četrtek 13. avgusta pa je pri Pušniku nastopila folklorna skupina SPD „Zarja“

TRENNEND
VERBINDEND
LOČUJOČE
ZBLIŽUJOČE

ZILJSKA BISTRICA

Edinstvena jubilejna proslava
ziljskih združnikov

Minulo soboto in nedeljo je bila Zila pod Dobračem v prazničnem razpoloženju. Tamkajšnja Posojilnica na Ziljski Bistrici je namreč obhajala častljiv jubilej — 90-letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti je tudi otvorila nove poslovne prostore (banko in zadružno skladišče).

Slovesnosti so se poleg domačinov udeležili tudi župan Gustl Millionig z odborniki, direktor ljudske šole na Bistrici, kjer je bila jubilejna proslava, Luka Wiegele, zbornični svetnik Jožef Wiesflecker, domači župnik Stanko Trapp, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik, predstavniki osrednjih organizacij ter številni zastopniki javnega življenja.

V soboto zvečer je bila Zilja deležna edinstvenega kulturnega užitka —

mo omenimo Majerja Ziljskega, ki se je v prejšnjem stoletju boril za zedinjeno Slovenijo ali dejstvo, da so Ziljani ustanovili prvo mlekarstvo v Avstriji ter da se je organizirano planinstvo med koroškimi Slovenci rodilo tudi v Zilji. To je samo nekaj primerov, kakšno pomembno vlogo so Ziljani igrali in še igrajo med koroškimi Slovenci.

Zbrano publiko v polni dvorani in goste izvajalce sporeda iz Slovenije je pozdravil podpredsednik Posojilnice na Ziljski Bistrici dr. Janko Wiegele. Izrazil je veliko veselje, da na tej jubilejni proslavi sodelujejo tako prominentni interpreti, kar predstavlja edinstveno popestritev jubilejne proslave domače Posojilnice. Med drugim je tudi naglasil, da v Zilji še živijo in delujejo Slovenci, to pa

slično glasbo (za arije in odlomke iz znanih oper), ki jo prenekateri imajo bolj za „suhoparno“. Tokrat pa je prav klasična glasba, ki so jo zapeli poleg narodne, tako navdušila, da kar ni bilo konca ploskanja, kar je prepričljiv dokaz simpatij prav za to zvrst vokalne glasbe. Kot po navadi je Hočerverjeva blestela s svojim odličnim sopranom, Rajko Koritnik s privlačnim tenorjem in Ladko Korošec s svojim mogočnim basom. Vse je spremljal virtuoz na harmoniki Milan Stante.

S to zasedbo gostov iz Slovenije je bila proslava 90-letnice ustanovitve Posojilnice na Ziljski Bistrici vredno počaščena in bo tako ostala Zilanom ter vsem, ki so se je udeležili v trajnem spominu.

Po koncertu sta predsednika upravnega in nadzornega odbora Zveze slovenskih združenj, Hanzi Ogris in Miha Antonič podelila najboljši zaslužnim združnikom priznanja. Zlato priznanje dr. Valentina Janežiča je prejel Lojz Zwitter pd. Buterna na Bistrici; srebrno so prejeli Mirt Wiegele pd. Petrč v Zahomcu, dr. Janko Wiegele, odvetnik na Bistrici in Niko Kriegl pd. Kriegl v Zahomcu. Priznanje v zelenju pa so dobili Jožef Druml pd. Flajškar na Bistrici, Jožef Schnabl pd. Štuc v Draščah in Janez Wiegele pd. Vafen v Zahomcu.

Zlato diplomu, namenjeno združnikom sodelavcem, je prejel Miha Wutte (nekdanji poslovodja) iz Male vasi v Podjuni. Čeprav je Podjunčan se je v Zili tako udomačil, da so ga imeli kar za svojega. Njegova moč je bila v tem, da je bil izredno ustrezljiv in pridno skrbel, da so bile stranke zadovoljne. Srebrno diplomu pa je dobil Janez Millionig pd. Koren, sedanji poslovodja blagovnega oddelka, ki pa je domačin in prav tako priljubljen med prebivalstvom.

Poslevoedeči podpredsednik ZSZ dr. Mirt Zwitter je v utemeljiv, zakaj so prejeli priznanja izčrpno izpovedal zasluge in dejavnost vsakega posameznega nagrajenca in v imenu ZSZ izrekel iskreno zahvalo za vso prizadevanost v korist združništva na Zilji.

Po vsem tem, kar so ustvarili združniki na Ziljski Bistrici zlasti z najnovejšim dosežkom — otvoritvijo novih poslovnih prostorov in to ob častljivem jubileju 90-letnice obstoja, se pridružujemo izjavi dr. Mirte Zwitterja, da to slavje odpira nov vek v združnem delu na tem koncu naše Zilje.

Sobotna jubilejna proslava je bila zaključena z ognjemotom, ki je simbolično prikazal, da je iz isker v pepelu nastal kres, ki sveti in žari ter obeta novo ero gospodarskega razvoja v Zilji pod Dobračem.

predvsem zaradi tega, ker so Ziljani trdoživo ljudstvo, ki se zvesto oklepa tradicij svojih prednikov po načelu, da lipa more dati samo lipov cvet.

Sobotni nastop gostov iz Slovenije bo vsem, ki so se ga udeležili, ostal v nepozabnem spominu. Moški zbor „Rašica“ pod vodstvom tovariša Zupanca je zapel celo vrsto slovenskih narodnih pesmi, ki so pri naših ljudeh

O B I Š Č I T E

Werner Bergovo
galerijo

V P L I B E R K U

izredno vžgale in bile tudi temu primerno nagrajene. Povezavo skozi spored je imel sloviti nam vsem znani Ladko Korošec. Ne samo da je fantastičen pevec (basist), marveč tudi kot povezovalac je korifeja, saj je znal pri publiku zbuditi zanimanje za kla-

Strokovna šola za ženske poklice zavoda šolskih sester
Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu

OBJAVA

Vodstvo Strokovne šole za ženske poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu sporoča vsem interesentkam, da bo

JESENSKI SPREJEMNI IZPIT

v ponedeljek 14. septembra 1981 ob 9.30 uri.

Interesentke, ki so sprejemni izpit pozitivno opravile na kakšni tovrstni nemški strokovni šoli, prestopijo lahko v našo šolo brez sprejemnega izpita.

Možen je še tudi vpis v

ENOLETNO GOSPODINJSKO ŠOLO.

Prijave so lahko pismene, osebno in po telefonu (0 42 53) 343.

Vodstvo šole

KOSTANJE

Poslovili smo se
od Andreja Matschniga

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustil Andrej Matschnig, velik rodoljub, prosvetaš in združnik. Že od svoje mladosti naprej je bil cerkveni organist in izredno delaven v naši prosvetni in združni organizaciji. Čeprav so nacisti Kostanjčane na naši severozahodni jezikovni meji že odpisali — v zadnji vojni izselili naše ljudi in celo v izseljeništvu enega člana naše narodne skupnosti umorili — naše ljudstvo ni obupalo in se po vojni z novimi silami vrglo v boj za naš narodni obstoj. V tem boju je bil pokojni Andrej Matschnig zelo aktiven, saj je vodil društvene zbornice in se profiliral kot odlični igralec. To je predvsem pokazal, ko je v Drabosnjakovem Pasijonu igral glavno vlogo Kristusa. Za njegove posebne zasluge, ga je kostanjško društvo „Drabosnjak“ imenovalo za častnega člana. Zaradi njegove-

ga mirnega značaja in odprtosti je bil povsod zelo priljubljen in spoštovan, kar je dokazala tudi udeležba na kostanjškem pokopališču. Pogrebni obred je ob veliki udeležbi duhovnikov opravil domači župnik Jernej Marko. Od tega velikega rodoljuba se je poslovil tudi moški zbor SPD Loga vas pod vodstvom predsednika Stanka Černica.

Pokojni Andrej Matschnig je bil steber narodnega delovanja na Kostanjah, zato je njegova smrt ne le težek udarec za njegove svojce, temveč za ves naš življenjski med Osojskimi Turami in Vrbo.

Andreja Matschniga bomo ohranili v častnem spominu, svojcem izrekamo naše globoko sožalje.

Francija Isopa pd. Lebna
ni več

Močno nas je pretresla žalostna in trpka vest, da je v celovški bolnišnici nepričakovano umrl Franc Isop pd. Lebn iz Gorinčič pri Šentjakobu v Rožu. Pred kratkim je v hlevu tako nesrečno padel, da so ga morali takoj prepeljati v nezgodno bolnišnico v Celovec. Ko se je nekoliko opomogel so ga prepeljali v deželno bolnišnico, kjer pa je nepričakovano umrl.

Pogreb je bil v sredo popoldne na šentjakobskem pokopališču, kjer se je zbrala velika množica ljudi, med njimi številni izseljenci — pokojni je bil v nacistični dobi z družino izseljen, da se poslovijo od velikega rodoljuba, prosvetaša in združnika, ki je skoro vse svoje življenje posvetil prizadevanjem za ohranitev naše narodne skupnosti na Koroškem. Podrobneje o tem žalostnem dogodku bomo poročali prihodnjič.

OKRAJNA PISARNA PLIBERK
posluje
vsak torek od 9. do 12. ure
V pisarni bo:
8. 9. 1981
Marjan Pečnik

Valentin Polanšek

97

BRATOVSKA
JESEN

II. del

Tako notri pod Košuto, ko so Nemci zalezli bivšo drvarsko brunarico in jo obkolili in zažgali. Vse kurirje so uničili. Med ljudmi pa je završalo, da je Švabe vodil neki izdajalski Zečan. Druga verzija je cikala na nekega bahiškega lovca Obvrhčana.

Za Matevža je bila zadeva preveč tuja, pa je moral da se je povezal s tamošnjimi pristojnimi za izdajalske mreže. Na Obvrhju in v Zečanah ni bilo VDV enot, ne organiziranega obveščevalnega omrežja. Skratka: Matevž si je sam dejal, tukaj manjka Matevža!

Zato se je Matevž vse bolj muzal, ko je izvedel, da je Krsto nekega večera vdrl v Kapli v kino kavarno, razprožil kup Švabov, se založil s cigaretami, kartami in denarjem in jo spet popihal iz sršenovega gnezda. Ha, Krsto, ta je kot Kijev, ki bi šel po živega vruga v sam pekel! Lani še ni bil tako utrjen, ker je zelo težko likvidiral obvrhškega kmeta, medtem ko je Kijev še teže ves se predan jedel cvrto jajce v tisti usodni kuhinji.

Matevž je skrbel, da so domače novice čim prej spravili v večje enote izven domačega kraja. Tako je bilo tudi s Jelčinim sinom mladoletnikom. Pa je vedno spet in spet prišel s solčavske strani o vsepovsod znanem kurirju Peru. Ptavcem sta kot peka šla v gozd. Ptavca pa so kot stari Matevžega in odraslega obdržali za TV 15. Nekje se mu tudi zdelo primerno, da sta Hojkova sinova, ki sta na tako

ostuden način zgubila starše in deda, oba šla v VDV bataljon. Morda se bo v njiju razvilo preveč maščevalnosti, pa bosta preveč kruto nastopala, kjer bi lahko še vedno obveljalo človečansko merilo.

Nekaj časa že se je odpravljal na TV 32. Dobil bi primerno napotnico, o tem so že govorili. Pa je bila vedno hujša ihta: stalne hajke, stalne borbe, stalne novice na terenu, da je bilo treba hitre odločitve, pa spet povelje tega ali onega štaba: Matevževci na miting!

Glej, pa je brat Domen poslal s svoje TV 32 na Komeljnu čisto navadnega civilista po legalni poti v Ojstrovino. Billa je Susi-Pavla. Poznala je brata Domna, pa zalega Krištofa, ki je sedaj tam na Svinški planini, pogumneža prve vrste, ki je hodil kar tako mimo nemških straž na tinskem mostu in se na partizanskem mitingu v razvpiti gostilni v Škocijanu izkazal kot izvrsten govornik. Tudi na Svinški planini uspeva. Dobro navezuje stike z nemško govorečimi antifašisti.

V Kocljavi gostilni je sedel Brnarjev Ivan, dopustnik iz Črne gore, kjer je sedaj že osvobojeno ozemlje, pa še drug dopustnik Čikman. Kapelške NSV dame so gostile frontovska vojaka. Ivan pa si je mislil: Le nasitite in napoljte naju, Vrtnarka, ti pa igray na citre. Dopust je dopust, naj bi trajal kar do konca vojne! Spominjal se je svoje črnogorske ljubice in zdihovalja „Kuku menel“, pa predrzne akcije, ko je kot sonderfrier (čin za tolmača) z vednostjo svojega nadrejenega majorja, antihitlerjanca, izpustil iz zapora zalo črnolasko, pomembno partizansko aktivistko. Partizani so mu od zunaj dali to na znanje in ga bodrili, v primeru nevarnosti pa vabili k sebi.

Na cesti je srečal Marjančo, ki mu je zaupala, da je Matevž baral za njim.

Tokrat je prisopil spet z žitrajških Rut. Samo enega

spremljevalca je imel pri sebi, drugega je pustil na dolgi straži za šentlipškega župnika. Dejala se je, da je duhovnik dal pošto v gozd, naj pridejo po radio in akumulator, drugače ga mora oddati oblasti. Ali je Muharju verjeti ali ne, nihče od domačinov ni vedel povedati kaj jasnega. Zato je pustil stražarja v bližini, da bi opazoval, če le ne pripravljajo kako švabsko past.

Daljši oddih sta naredila vrh Plaznice. Tedaj pa vidita čisto nizko leteti nekaj angloameriških letal.

„Jabosi, jagdbomberji so to, ki razbijajo vlake, zlasti lokomotive!“

Gledata in vidita skozi daljnogled, da jabosi napadajo sinčavaški kolodvor. Sem proti gozdu v smer Dobrle vasi pa sopiha fikej, kapelški ozkotirni vlak. Zdej se dva jabosa kot jastreba vržeta na fikeja.

„Da se jim izplača tak drek napadati!“

„Vlak napadati, to je že malo gangstersko. So lahko naši ljudje notri, otroci, starci, civilisti, nedolžni ljudje!“

„Vojna je ves svet posurovela!“

Preden sta prilezla na Prevje, sta trčila na kurirje TV 15.

„TV 32 je padla, sta že čula?“

„To je na Komeljnu. Kako pa komandir, moj brat Domen?“

Kurirja gresta počasi z očmi v tla.

„Kaj je s kurirsko četo TV 32?“

Matevžu je vroče. Srce se hoče skuhati. Možgani vrejo. Živci so tik pred zgorevanjem.

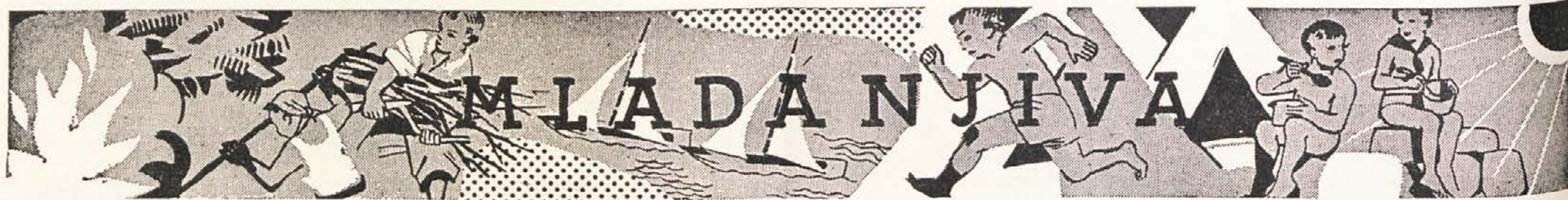
Prvi kurir zajohče:

„Domen je padel s četo vred!“

„Moj ... brat ... Domen ... !? ...“

In stari partizan Matevž je jokal ko otrok.

To je bilo šestnajstega oktobra devetnajststoštiriin-

Človek in kača

Jahal je nekoč mladenič na velblodu skozi pustinjo. Na svojem potu pride na kraj, kjer je prejšnjo noč taborila karavana in kurila velik ogenj. Ko je karavana krenila dalje, je veter ogenj spet razpihal in plamen je zajel vse grmovje daleč naokrog. Na sredi tega požara je čepela kača. Ogenj jo je obdajal od vseh strani, tako da se ni mogla nikamor rešiti. Kamor koli se je obrnila, nikjer ni bilo pomoči: toliko da se ni spekla ko riba na žerjavici. Ko zagleda mladega popotnika, ga začne prositi in rotiti, naj jo reši pogube.

Popotnik je bil usmiljen človek. Ko je slišal kačo, kako ga kliče, in videl, v kakšni nevarnosti je, je pomislil: „Res, kača je strupena žival in naš zagrizen sovražnik; ali zdaj je v nevarnosti in torej je čisto prav, ako se je usmilim. Najbolje bo, da jo izvlečem iz ognja, preden zgori, in s tem storim dobro delo, ki mi prinese na tem svetu srečo.“

Vzame svojo usnjeno torbo, jo priveže na kopje in jo pomoli proti kači. Kača zleze urno v torbo in oni jo, meneč, da vrši dobro delo, izvleče urno iz ognja. Ko jo vidi, kako leze iz torbe, jo takole pouči: „Veš, iz kake velike nevarnosti si se rešila. Bodi za to milost hvaležna! Umakni se v samotni kraj in ne preganjaj ljudi in živali s svojim strupom, da se te ne bodo bali in te preklinjali!“

Kača odvrne: „Kaj vendar misliš, mladi popotnik, da mi kvasiš take neumnosti? Ne pojdem od tod, dokler te ne ujem.“

Oni jo zavrne: „Kakšne so tvoje besede? Bil sem s teboj usmiljen in te nisem pustil poginiti. Ze zdavnaj bi bila žalostno zgorela, da te nisem potegnil iz ognja.“

Kača pa pravi: „V resnici si bil do mene usmiljen; ali kar si storil, ni bilo pametno, ker jaz ne zaslužim usmiljenja. Veš, da sem polna grdega strupa in da vsakemu živemu bitju prinašam samo smrt; zato se me vse boji in me sovraži. Ako si rešil tako strupeno škodljivko in je nisi pustil poginiti v plamenih, ne moreš od nje zahtevati druge zahvale kot zlo; zakaj storiti hudobnežu dobro je isto, kot dobremu storiti hudo. Vidiš torej, da nisi prav ravnal; zato te moram s svojimi strupenimi zobmi ujesti, da bodo vsi ljudje vedeli, kaj je treba v takem primeru napraviti.“

„Brezvestna spaka! Pokaži mi vendar tistega, ki pravi, da plačujejo dobroto z zlom! Saj tega ne bo trdil niti največji hudobnež na svetu!“

Kača mu odgovori: „Znano je, da ljudje zelo pogosto povračate dobro delo s slabim. Ravnala bom po vašem zgledu. Zdaj si pa samo še izberi, koga naj prej ujem, tebe ali tvoje velbloda!“

Mladi popotnik je ogorčeno ugovarjal in skušal kačo prepričati, da nima prav: Ali lokava plazilka ni nikakor hotela popustiti. Po daljšem prekanju sta se domenila, da vprašata verodostojne priče in ako jima izjavijo, da ima kača prav, naj se zgodi njena volja.

Kmalu jima pride nasproti bivolica. Kača jo nagovori: „Draga moja, mnogo let že hodiš po svetu in marsikaj si izkusila. Povej nama, kako plačuje svet dobra dela?“

Uganke

Sredi polja jasen grad: sama okna, nič ni vrat; bogatini pridejo, okna z zlatom zazidajo.

(Kozolec)

Ko se zbudim, kot strela zletim, po ozkih poteh, po tankih vrveh.

(Elektrikar)

Cele štiri noge ima, pa hoditi le ne zna; kdor od hoje utrujen je, rad na njega usede se.

(Ois)

Prirasel je, se v ustih giblje, ima ga človek vsak; na tehtnici vsakomur kaže, toliko je težak.

(Kozolec)

Čudežne gosli

V noči brez zvezd sem ležala na dnu barke. Veter mi je povedal pravljico:

Nekoč je živel majhen deček, ki ni imel drugega kot goslice. Poslal mu jih je bil očka iz tujine. To so bile najcenejše goslice v tistem tujem mestu. Vsak dan je hodil deček z goslicami na strogo skalo ob morju. Njegove melodije so bile žalostne, ker je bil tako sam in so prihajale iz razboljenega srca. Kadar je z lokom potegnil čez strune, so v zraku obstali galebi, je utihnilo morje in so prislunili medeni cvetovi kadulje.

Zgodilo se je, da so dečku padle goslice v morje. Steg-

nil je svoje male ročice za njimi, a morje jih je že vzelo.

„Morje, morje, vrni mi moje goslice, kako naj jočem brez njih,“ je ihtel deček.

Morje pa je odgovorilo:

„Kar vzamem, ne morem več vrniti. Lahko pa namesto tebe godem. Poslušaj!“

Deček se je nagnil globoko čez skalo in res je zaslišal iz globine tisočkrat lepše glasove od tistih, ki jih je sam izvajal svojim goslicam. Morski tokovi na dnu so ubirali strune tako lepo in ubrano, kot tega še ni storil noben človek, kajti je globlje, lepše in čistejše kot vsako človeško srce. To je čutil

tudi mali deček in si zaželel, da bi mogel vedno poslušati to prelepo glasbo. In želja dobrega, nesrečnega dečka se je izpolnila. Kot lunin soj rahel val se je vzel in nežno zalil skalo. Deček pa se je spremenil v šopek dišavečega smilja. Cvetovi so obrnili svoje glavice navzdol čez skalo in prislunili. Tako posluša mali grmiček svoje goslice noč in dan in v vseh letnih časih. Prekrasne melodije z malih goslic pa lahko slišijo tudi ljudje, a samo tisti, ki morje resnično ljubijo.

Veter je utihnil. Zaslišala sem čudežne goslice z dna morja.

Bivolica ji odgovori: „Ljudje ne vedo, kaj je hvaležnost. Glej, leta in leta sem zvesto služila pri enem gospodarju. Vsako leto sem mu poklanjala lepega, krepkega bivolčka in mu dajala mleko in maslo. Ko sem pa ostarela, je pozabil, kaj vse sem zanj storila, in me pustil samo tule v pustinji. Ali ko sem se ob dobri paši zredila, je prišel ondan moj gospodar mimo in opazil, kako sem se zdebela. Takoj je izračunal, koliko masti in mesa imam na sebi, in se ves vesel vrnil domov. Drugo jutro je pripeljal mesarja in me prodal. Danes ali jutri me odpeljejo v klavnico in me zakoljejo. Vidiš, to mi bo hvaležnost in plačilo za vsa moja dobra dela.“

Kača kliče zmagoslavno: „Ali si slišal, kako ljudje plačujete dobra dela?“

Popotnik pa še ni bil prepričan in je zahteval, da vprašata še eno pričo.

Kača se je obrnila k drevesu, ki je stalo v bližini, in ga nagovorila: „Staro si in že dolgo stojiš tule sredi pustinje. Gotovo tudi veš, kaj je plačilo za dobro delo.“

Drevo odgovori: „I seveda vem. Ljudje ti vedno plačujejo s slabim. Glejta, tule stojim takole na eni nogi, služim jim kot najboljši hlapec in jim dajem senco in hlad. Ali ko se pod menoj lepo ohlade in odpočijejo, me začno ogledovati in meriti in pri tem se razgovarjajo: Iz njegovih vej bi se dalo napraviti toliko in toliko palic in toporišč za sekire, iz debela bi dobili toliko in toliko metrov drv ali pa toliko in toliko desak za toliko in toliko vrat. In verjemita mi, ko bi imeli sekire s seboj, bi me skoraj gotovo tudi posekali. Dajem jim vedno samo dobro, a oni mi žele hudo.“

„Ali si zdaj slišal?“ Pripravi se za smrt! Nič več ne bom čakala.“

Ali popotnik še vedno ni obupal. „Ugotoviti

Dete spi

Dete spi v košarici, žarek na omarici se po tihem skriti hoče, da nam sinek ne zajoče.

Rožice med travico so sklonile glavico: sinku so ves dan cvetele, z njim bi spati zdaj hotele.

Ptički šli so v mejico vsak na svojo vejico, brez skrbi naprej čebļajajo, da naš sinek spi, ne znajo.

Ko na svet bo legel mrak, zadnji onemel korak, materina skrb edina čuvala vso noč bo sina.

Igo Gruden

morava, ali obema pričama lahko verjamemo. Ne smeš po krivici krvi prelivati. Zivljenje je tako lepo in sladko in težko ga je pred časom zapustiti. Ali če najdeš še enega, ki bo dejal, da imaš prav, ti ne bom nič več ugovarjal in se ne bom upiral usodi.“

Tedaj pride po poti lisica in ju vpraša, kaj sta tako glasna. „Eh, oštela sem ga, ker mi ne mara verjeti, da svet plačuje dobro s slabim, kaj ne, da imam prav?“

„Da, da, prav imaš,“ prikima z resnim obrazom lisica. „Saj vendar pravi že star popotnik: „Kaj pa sta pravzaprav imela?“

Popotnik ji pove, kako je rešil kačo iz ognja. Lisica ga dvomeče pogleda in meni: „Saj si vendar videti pameten človek. Kako moreš kvasiti take neumnosti?“

Tedaj se oglasi kača: „Ne, ne, povedal je resnico. Vidiš, v tej torbi me je potegnil iz ognja.“

Lisica se začudi: „Kako pa je mogla toliko žival, kot si ti, zlesti v tole majhno torbo?“

Kača se je hotela pobahati, kako je spretna, in hkrati dokazati, da je govorila resnico, zato je kratko in malo zlezla vnoč v torbo. Tedaj zašepče lisica popotniku: „Dragi moj, dobiš si sovražnico srečno v pest in glej, da je nič več ne izpustiš!“

Popotnik zaveže torbo in jo močno zadrigne, nato začne z njo udrihati ob kamen in udriha toliko časa, da kača pogine. Tako je rešil človeštvo njenega strupa in njene hudobije.

(Bagdadska pravljica)

štiridesetega leta, komeljska tragedija pa se je dogodila dva dni poprej.

Kolja je povedal, kar je imel po višjem nalogu naročeno:

„Zvonko in ta dva so tvoji, z glavo jamčijo za osebno varnost. Imaš opolnomočje, da na sektorju Tretjega bataljona izpolnjujete vedevejske naloge. Kot prvi primer imate ‚oficirja‘! Takoj je treba izvesti povelje!“

Pa je odšel.

Matevž je dobil tudi pismeno povelje. Zdaj je vedel, da je samo še izvrševalec in da sam stoji z eno nogo tam, kamor mora poslati ‚oficirja‘.

Sodba je bila v meddolskem gozdu: Neizpodbitno je bilo dokazano in potrjeno s številnimi pričami, da ‚oficir‘ dela namerno ‚na dve strani‘, da hujska proti OF, da trapi prebivalce z nekako plavobelogardistično propagando, da zavaja terence, ki so sedaj v zaporih, da ne kaže uvidevanja, da si je sam pisal smrtno sodbo. Matevž in njegovi so prevzeli posel, ko je vojaški sod odšel. V Priševem gozdu so ga likvidirali.

Komaj se je oddahnil s svojimi, je prišlo novo povelje od zgoraj: Na tvojem obveščevalnem teritoriju je že dalj časa skrivač. Poznaš ga po njegovem nožu izpred vojne. Skrivači in taki, ki se zabunkajo, so dezertirji po partizanskem vojnem pravilniku. Takoj je treba skrivača najti in povelje izvesti.

Trajalo je nekaj časa. Ko so ga dobili, so strmeli: Nesramnež je imel svoje skrivališče zvrhano založeno z vsem, da bo sit in zdrav dočkal konec vojne, ker se ‚nikamor ne mara vtikati. Kratek premis sod. Likvidacija.“

Zdaj pa pri Podlesniku: Tukaj se potepa okoli malo pridnež, zapisuje, kje se pojavljajo partizani, se samovoljno odstranjuje od vojaške edinice, je kverulant. Spet: Vrh

Podlesnikovega gozda premi sod. Likvidacija. Vrnitev k Podlesniku. Likvidirani se pojavi čez čas ves krvav. Mora biti. Konec pod hlevom. Prekleta vojna! Ali bom še jaz samo ubijalec?

Kaj je noč? Čas počitka. Velika možnost, da se skriješ. Skriješ tudi pred samim seboj! Da ne vidiš svoje lastne sence, s katero si se kdaj pogovarjal: To si ti, ti, ki si toliko prestal. Peto leto partizanjenja po novembra! Peto leto! Zdaj je noč zanič. Polna mrtvakov. Dragih padlih, ki jih ljubi, ki je z njimi povezan. Oh, koliko vas je, koliko! V mislih jih kliče, vsi se obračajo vanj, so mu prijazni in ga bodrijo... Vsi...? Samo ti trije likvidiranci niso. Ne dajo se izgnati iz nobene noči. Obdajajo ga in mu zrejo mrtvo, hladno mrtvo čisto blizu iz oči v oči...

Tako dolgo, da je spet začel žebreti. Pa bi šel k materi in se ji izpovedal? Ali bi poklical župnika iz Kaple, saj sta bila dobra prijatelja vseskozi od dvaintridesetega leta, ko je prišel v župnijo in je ostal kljub peklenjskim razmeram še vedno na svojem težavnem položaju. Nekje med najvernejšimi domačini je ostala vest, da se je tudi Matevž spovedal za Vse svete, ko je župnik prišel spovedovat njegovo teto in mater, ki je v ta namen šla na sestrično domačijo.

Vojni vrvež se je stopnjeval. Vedno več je bilo dobro oblečenih, težko oboroženih in bojevitih partizanskih enot na področju vse od Pece do Obirja, od Bele do Podjune in daleč tja proti Rožni dolini in Guram, na Svinški planini in proti Zili. Nemci so vključevali v svoj vojni stroj landvahovce, tujerodne narode, Čerkeze, Kozake in kdo ve, kakšnega vraga še.

Kdaj si spal tako eno noč? Ni vedel.

Oktober leta devetnajststoštirindesetega leta je odšel.

O brat Domen! Že mesec dni si mrtev, sežgan, onečashčen...

V Plejevi šupi blizu svojega doma, ki je že davno poržganica, se pripravlja na porod Lonka. Zgodilo se je, kar sama ne bi nikdar verjela: da se je spečala z drugim moškim. Matevž jo je tako užalil v njeni strastni naravi, da je šla stranpota, kajti vedno je imela le svojega strica za moža in ljubila je njega, Matevža. Matevž pa je šel svoja pota, odkar se je tudi pod Peco začelo partizanstvo. Lonka ni vedela vsega. Četudi bi ji kdo pripovedoval o Vesni-Nadji, morda niti ne bi verjela. Vseeno pa je bilo dejstvo: Otrok ni bil Matevžev, pa tudi možev ne.

Ko je Matevž zvedel za Lonkino usodo, se je skrhan in pobit sesedel kot starec. Takrat je bila Lonka po Srnjakovem posredovanju že pri zanesljivih ljudeh v šentjakobski Koprivni in črnolasi fant je rastele.

„Ničesar več ne drži, kar je kdaj bilo!“ je potožil Matevž samemu sebi.

Ker ni bilo nikogar blizu, se je še dalje pogovarjal sam s seboj. Pretresalo ga je kot novo upanje, da Vesna-Nadja vendarle še nekje živi! In njegov, njen otrok! Jol, sedaj mora biti star že blizu dve leti. Seveda. Zdaj že hodi. Kje hodi? Nekje po slovenski zemlji. Prav po tej slovenski zemlji, na kateri se njegov oče bori. Kaj je, je deklica, je sine?

Potem je govoril Ivanu-Johanu in mu omenjal ljubljansko ljubico... Pa s Čmanovim Lenartom je imel besedo. Zaplazniško nevesto mu je omenil... Pa brata Domna je ogovarjal in Minko in Janjo... In Korijeve pevce: Fantje, katero bomo dali...

Zvonko, ki je prišel na dogovorjeno mesto prej kot ostala spremljevalca, je bil v resnih dvomih, ali je pri Matevžu še vse v redu. Stal je in poslušal in ni vedel, kaj bi.

(Dalje prihodnje)

Od leta 1393

Pliberški sejem na travniku

NAJVEČJE IN NAJSTAREJŠE LJUDSKO SLAVJE JUŽNIH PREDELAV KOROŠKE

OD SOBOTE
5. SEPTEMBRA
DO PONEDELJKA
7. SEPTEMBRA
1981

● V soboto popoldne povorka na sejemski prostor z robo in rajo. Domači župan g. Mikusch bo načepil prvi sodček piva.

Zvečer velik ognjemet.

● V nedeljo množično srečanje sejmskih gostov iz vseh strani od blizu in daleč. Na sejmišču pester zabavni park in razstavišča. Na sejmu živahna prosta zabava.

G O S T I Š Č E

'JUENA'

ALOJZ IN LENKA GREGORIČ

ČEPIČE - GLOBASNICA

V sodobno opremljenem modernem gostišču „JUENA“ v osrčju Podjune se gostje počutijo udobno in prijetno. Radi se ustavijo v tej restavraciji, kjer jim Alojz in Lenka gostoljubno in v prijetni domačnosti postrežeta z dobrimi jedili in izbranimi pijačami.

Poskrbljeno pa je tudi za športne zabave.

PLIBERŠKI SE-
SEJEM NA
TRAVNIKU:

Tradicio- nalno srečanje v Podjuni

Od jutri naprej do vključno ponedeljka bo Pliberški sejem na travniku, domačini mu pravijo tudi Pliberški jormak. To ljudsko srečanje ima že skoraj 600-letno tradicijo. Prvi pliberški sejem je namreč bil leta 1393 in od takrat naprej se v Pliberku vsako leto začetkom septembra zbirajo velike množice ljudi, eni da prodajo, drugi spet da kupujejo potrebščine, ki so potrebne v vsakdanjem življenju. Namesto konjske vprege kot nekdanj vidiš danes na tem sejmu samo še avtomobile in traktorje, s katerimi se obiskovalci pripeljejo in nakupijo oziroma si ogledajo razne zanimivosti sejma. Tudi letos prireditelji pričakujejo obisk iz sosednje Slovenije. Večletna posebnost pliberškega jormaka je uta Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“, kjer bo odlično poskrbljeno z jedačo in pijačo, za ples pa bosta igrala ansambla Planika in Alpski sekstet. Na zabavnem prostoru bo gotovo dovolj možnosti za razvedrila vseh vrst.

Kot druga leta bo tudi letos skupno s pliberškim županom Francem Mikuschem simbolično otvoril sejem na travniku deželni glavar Leopold Wagner z načetjem sodčka piva. Ta akt bo jutri ob 15. uri, v nedeljo ob 13.30 uri pa bo sprevid z znamenjem tržne pravice na travnik. V ponedeljek pa bo prosta prodaja in ljudska zabava.

Za dober uspeh Pliberškega sejma na travniku pa je nujno potrebno lepo vreme, kar privoščimo vsem, ki tam sodelujejo. Naše ljudi posebej opozarjamo, da poslovne pogodbe sklepajo pri podjetjih, ki oglašajo v našem listu in to ne samo v času sejma, temveč tudi v ostalem času.

Vse za vašo hišo in gospodarstvo vam nudi najugodnejše

SUPERMARKET

VALENTIN IN ANGELA

BLAŽEJ

PLIBERK-BLEIBURG

telefon
(0 42 35) 21 94

letos spet
stojnica na
sejemskem
travniku

NON-STOP

Posojilnica Pliberk Darlehenskasse Bleiburg

Velikovška cesta - Völkermarkter Straße 1a

- domača
- zanesljiva
- sodobna
- menjalnica

J. Lomschek

TIHOJA 2 (ŠENTLIPŠ) 9141 DOBRLA VAS - TEL. (0 42 37) 35 1 06

- Popravljalnica
- trgovina
- nadomestni deli
- vozila
- električni šivalni stroji

Valentin Karnitschnig

Čevljarski mojster

PLIBERK-BLEIBURG

Kupujte pri nas —
zadovoljni boste!

Priznana trgovina s čevlji vseh vrst
na glavnem trgu (10.-Oktober-Platz)

OPEKARNA STEFAN LIESNIG

PLIBERK
BLEIBURG

- Kletni kamni
- kvadri
- stropi tipa Katzenberger
- betonska opeka in strešniki
- cevi
- pesek, gramoz
- transportbeton

- HRANILNE VLOGE
- POSOJILA IN KREDITI
- MENIČNI ESKONTI
- VALUTE IN DEVIZE
- SKRATKA
- VSE BANČNE POSLE

Posojilnica Šmihel pri Pliberku

IHR HEIMISCHER
BAUMEISTER

Günter GLAWAR

9150 BLEIBURG - PLIBERK

- Stavbeno in pohištveno mizarstvo
- oprema prostorov
- trgovina s pohištvom
- žaluzije
- razne obloge tal

POHIŠTVO MOJSTRSKEGA PODJETJA
TRGOVINA

R. SKIAS

MOOS / BLATO 45 TEL. (0 42 35) 25 86

Vaš obisk pričakuje

SPAR-TRGOVINA

(FRANC KUŠEJ)

Pliberk

V TRGOVINI S STROJI

Max Traun

PLIBERK-BLEIBURG

- Vse poljedelske stroje
- šivalne stroje
- radio-aparate
- kolesa in motorna kolesa

po ugodnih cenah
in plačilnih pogojih

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi ob priliki

PLIBERŠKEGA JORMAKA
v svojo uto

od sobote 5. do ponedeljka 7. septembra 1981

Igrala: ansambel PLANIKA in
ALPSKI SEKSTET

Za pijačo in jedačo
je preskrbljeno!

Boroveljski prosvetaši na izletu po Sloveniji

V nedeljo 23. avgusta je naše SPD „Borovlje“ priredilo, kot to že več let po vrsti, izlet po Sloveniji. Tokrat smo obiskali Gorenjsko in Soško dolino. Pot nas je z omnibusom vodila preko Ljubelja do Nakla, kjer je pristopil naš vodič in odlični poznavalec Slovenije, Silvo Ovsenk.

Vožnja po Gorenjskem je bila užitek posebne vrste. Posebno lep le bil pogled na Triglav, ponos Slovencev. Pot nas je vodila mimo Radovljice,

nja po gornjesavski dolini je užitek zase. Posebno so nas prevzele strme pečine Martuljkove skupine s Spikom. Ob cesti pa nas je zvesto spremljala Sava, ki bistro žubori preko kamenja in je lep okras doline. V Kranjski gori smo naredili kratek postanek in občudovali ta poletni in zimski turistični kraj, ki se je iz navadne vase razvil v največjega v Jugoslaviji. Tudi gorska kulisa, ki se nudi z močnim Prisojnikom in vitkim Razor-

jev spomenik. Trenta, tako se imenuje ta del doline, je znana po odličnih in srčnih gorskih vodnikih, ki so spremljali Kugyja na njegovih prvenstvenih pohodih po naših Julijcih in pa po divjih lovcih. Na poti proti Bovcu nas je spremljala bistra Soča, sprva kot širok potok, potem pa si je iz skale izkopala globok prehod v obliki tako ozkega kanjona, da lahko skočiš čezenj. To bistro reko, ki jo je v svojih pesmih opeval Simon Gregorčič, smo spremljali do Mosta na Soči, kjer smo se nato preko Škofje Loke spet vrnili domov. Naj še povemo, da smo si med potjo v bližini Bovca ogledali tudi trdnjavo v Klužah in tik ob njej divje romantični konjon reke Koritnice, ter v Kobaridu občudovali črni spomenik Simona Gregorčiča, imenovanega Goriški slavček. Sploh je treba priznati, da je soška dolina s svojimi hribi in bistro Sočo pokrajina, ki ji ga ni primera. Na povratku domov smo se peljali po lepi široki uranski cesti skozi Poljansko dolino v Škofjo Loko in se nato na kratko ustavili pri Jelenu v Kranju. Tam smo se tudi poslovili od našega vodiča in se mu iskreno zahvalili za vodstvo, brez katerega bi naš izlet bil samo polovična stvar. Tako pa smo imeli priložnost, da smo se z njegovim izvajanjem seznanili s posebnostmi Gorenjske, Posočja in Notranjske ter tako dobili izčrpen vpogled v ta severozahodni konec Slovenije. *Andrej Wieser, Borovlje*

pomembnega turističnega kraja in mimo Begunj, kraja žalosti, kjer je šlo skozi zapore nad 12.000 Slovencev antifašistov in bilo ustreljenih blizu tisoč ljudi. Ta del Gorenjske je pomemben tudi po tem, da so se tam rodili največji slovenski sinovi — Prešeren, Matija Čop, Janez Jalen, Anton Janša in Franc Finžgar. Ta svet ob vznožju Stola in Begunjske je pravo „gneздо“ slovenske inteligence. Na Jesenicah so nas pozdravili številni visoki tovarniški dimniki, ki naznanjajo, da gre tu za velik industrijski kraj. Nad Jesenicami pa smo že videli začetna dela za bodoči cestni predor skozi Karavanke. Vož-

jem, je tako impozantna, da jo imaš pred očmi vse življenje. S Kranjske gore smo se obrnili proti jugu in preko gorskega sedla Vrščič, 1611 m prekoračili Vzhodne Julijske Alpe. Cesto, ki se vije skozi to slikovito gorsko naravo, so v prvi svetovni vojni zgradili ruski ujetniki. Pri gradnji te ceste je bilo ogromno žrtev v snežnih plazovih in pa tudi drugače. V spomin na te žrtve so ruski ujetniki postavili cerkev — rusko kapelico, ki je danes lepo vzdrževana in cilj tisočev avtomobilistov in pa tudi planincev. S sedla Vrščiča smo se spustili v dolino Soče. Mimogrede smo si ogledali izvir Soče in občudovali Kugy-

PRIREDITVE

Turistično društvo — Naturfreunde — v Selah vabi na

POHOD POD KOŠUTO
v nedeljo 6. septembra 1981

Na razpolago sta dve ruti: dolga (16 kilometrov) plava markacija, kratka (12 km) rdeča markacija. Start pri Trklu v Selah, od 6. do 10. ure. Cilj prav tako pri Trklu. Udeleženci morajo najkasneje ob 16. uri biti na cilju. Pohod se odvija pod častnim predsedstvom predsednika Naturfreunde dež. posl. Josefa Quantschniga in selskega župana Antona Hribernika.

POKOJNINSKA ZAVAROVALNICA ZA DELAVCE OBVEŠČA

Pokojninska zavarovalnica za delavce na Koroškem (Pensionsversicherungsanstalt der Arbeiter) sporoča, da ima v sledečih krajih uradne ure:

V Šmohorju 300, v rotovžu
7. sept. od 8.—12. ure
v Labotu 65, občinska hiša
18. sept. od 8.—12. ure
v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1
Delavska zbornica
8. sept. od 8.—12. ure
22. sept. od 8.—12. ure

Ločilo - visok jubilej

Pred dnevi je čil in zdrav praznovalec svoj 90. življenjski jubilej Janez Mikl pd. Gams na Ločilu pri Brnci. Že v mladih letih je moral zaradi smrti očeta prevzeti kmetijo. Za ženo si je izbral Trabinarjevo Nežljo z visoke Trabine v Karavanah. V zakonu se jima je rodilo 12 otrok. Eden je umrl v otroških letih, dva sinova pa sta padla v zadnji vojni.

Ker je bil Janez Mikl zelo nadarjen, so ga starši dali v beljaško gimnazijo, vendar je ni mogel končati, ker so ga naenkrat nujno potrebovali spet doma. Ker njemu ni bilo omogočeno dokončati študija, je pa zato imel razumevanje za svoje otroke in jim ga omogočil.

Gamsovega očeta poznamo tudi po tem, da je izredno načitan in oborožen s potrebnim intelektom, ki mu je v življenju mnogo pomagal, da se je lažje otepal tegob življenja ter svojim potomcem ustvaril lažje pogoje za nadaljnji razvoj lepe Gamsove kmetije.

Gamsovemu očetu iskreno čestitamo z željo, da bi bil čil in zdrav in da bi ga imeli še dolgo let med nami.

Miting Kladiva

SREČANJE MLADINE TREH DEŽEL

Folklorna skupina „Tine Rožanc“ iz Ljubljane je na lanskem mitingu KLADIVA prvič nastopila na Koroškem in očarala publiko s svojo pristrčnostjo in s svojim temperamentom. Letos bodo zaplesali, zapeli in zaigrali venec jugoslovanskih narodnih. ŠENTPRIMOŽ, 12. in 13. SEPTEMBRA 1981 pričetek v soboto, 12. septembra ob 16. uri v Kulturnem domu SPD „Danica“

IZ PROGRAMA:

- Folklorna skupina „Tine Rožanc“ iz Ljubljane
- Italijanska glasbena skupina
- Koroški partizanski pevski zbor
- Heino Fischer (Dunaj)
- Lena Rothstein (Dunaj)
- Jožica in Danica Čertov (Slovenji Plajberk)
- Pilgram & Hartl, „Dilletanz & Firlanz“ (Celovec)
- Pokrznikov Luka
- Odrski komad kulturne skupine Kluba slovenskih študentov na Dunaju na temo „mir in razorožitev“
- Nastop odrske skupine KLADIVA
- Razstava Zveze slovenske mladine o njenih dosedanjih akcijah
- Informacijska miza Komunistične mladine Italije in Mladinskega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta
- Razstava Avstrijskega mirovnega sveta, „Nikoli več Hirošime“
- Okrogla miza koroških sodelavcev: „Kako dalje v mirovnem boju na Koroškem!“
- Taborni ogenj
- Knjižne mize, diskusije, čevapčiči, srečolov itd. itd.

ZA MIR IN RAZOROŽITEV — to je geslo letošnjega mitinga; prispeva naj k prizadevanjem mirovnega gibanja na Koroškem, k razvoju priateljskih vezi preko deželnih meja.

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 4. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija v latinščini — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.15 Avstrijske znanke — 10.30 Zlati salamanđer — 12.00 Očetje klamote — 12.15 Za domovino in socializem — 13.00 Redakcija — 15.00 Lucy — 16.15 Čar antike — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Pustolovščine Toma Sawyerja in Huckleberry Finna — 17.00 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kriminalka — 21.15 Modna revija — 21.20 Mary and Gordy — 20.10 Reklama in šport — 22.20 Dediščina Prometeja — 23.25 Poročila.

SOBOTA, 5. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Instrukcija v latinščini — 9.35 Italijano rosso e blu — 10.05 Ruščina — 10.35 Promenadni koncert — 11.25 Nočni studio — 12.30 Eggenbergerjev glasbeni koleadar — 13.00 Redakcija — 15.40 Kapitan ima morskobolezen — 17.00 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Tehnika za otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Glasba je adut — 22.20 šport — 23.05 Zabava v ameriški TV — 0.05 Poročila.

Nedelja, 6. 9.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Izobrazba v podjetju — 15.25 Mali zvezdnik — 16.50 Toby in Tobias — 17.20 Pinocchio — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Kriminalka — 21.40 Poročila — 21.55 Poročila.

PONEDELJEK, 7. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 „Ko bom enkrat velik“ — 10.30 Kamedia o kapitanu z morskoboleznijo — 11.50 Dokumentarni film — 12.15 Štajerska kri ni malinovca — 13.00 Redakcija — 15.00 Serengeti ne sme umreti — 16.25 Mala predstava: Dolores Schmidinger — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fauna Iberica — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Prizorišče New York — 21.50 šport — 22.50 Poročila.

TOREK, 8. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Konjski skoki — 10.00 Dežela v sencu — 10.30 Mali zvezdnik — 11.55 Življenje v zemlji — 12.20 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 15.00 Karlson na stehi — 16.40 Nebeško veselje — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pustolovščina na Malajskih otokih — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Nova Kitajska — 21.00 Samo otroci, kuhinja, cerkev — 22.15 Poročila.

SREDA, 9. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Lov na jelenjad — 10.05 „Kaj dela veter, ko ne pi-

ha“ — 10.35 Zelena je goljava — 12.05 Risanka — 12.15 Nova Kitajska — 13.00 Redakcija — 15.00 Tarzanov boj za življenje — 16.25 Čudesa zemlje — 17.00 Ukrodena slika — 17.30 Viki in močni ljudje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Smešni recept — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Smrt na palubi — 21.50 Zrcalne slike — 22.05 Poročila.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 3. septembra 1981

Za 100 dinarjev dobite	38.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	43.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.38 šil.
Za 100 lir plačate	1.47 šil.
Za 100 mark dobite	692.00 šil.
Za 100 mark plačate	708.30 šil.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na
IZLET NA HOCHKÖNIG, 2941 m
v soboto 5. in nedeljo 6. sept. 1981
Zbirališče in odhod v soboto ob 4.30 uri zjutraj iz Sentjakoba v Rožu (trg).

Iščemo šoferja

za tovornjak, po možnosti z izkušnjo. Glavno delo dovoz in prevoz blaga iz centrale v krajevna skladišča zadrug. Ponudbe prosimo na naslov
ZVEZA SLOVENSkih ZADRUG
v Celovcu, r. z. o. j.,
9020 Celovec, Paulitschg. 5-7

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 4. 9.: 14.10 Koroški obzornik — Domača imena: Svetna vas — Veselo na okrog.
SOBOTA, 5. 9.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.
NEDELJA, 6. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.
PONEDELJEK, 7. 9.: 14.10 Koroški obzornik — Zborovska glasba.
TOREK, 8. 9.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Koroški obzornik — Tipke bele, tipke črne (M. Lipovšek, klavir) — Zanimivo malo vas bo.
SREDA, 9. 9.: 14.10 Koroški obzornik — Kaj dani, sladko se glasi... (družinsko petje) — 3. oddaja.
ČETRTEK, 10. 9.: 14.10 Koroški obzornik — Za ljubitelje popevk.

Iščemo večšega

PRODAJALCA

za gradbeni material in goriva. Prednost ima gradbeni obrtnik s pisarniški in prodajalski izkušnjami. Potrebno je dobro obvladanje slovenskega jezika ter vozniško dovoljenje za osebne avtomobile.

Ponudbe prosimo na podjetje JOSEF PAGITZ, gradbeni material, 9170 Ferlach/Borovlje, telefon 0 42 27 / 23 75

SLOVENSKI

SPORT

VESTNIK

SAK - Žrelec 3:3 (2:3)

Za pravično delitev točk lahko ocenimo zadnji rezultat Slovenskega atletskega kluba proti moštvo iz Žrelca. Moštvo iz Žrelca je bilo telesno v premoči, borilo pa se je tudi bolj odločno. SAK je kot vedno igral tehnično boljše, vendar so se nekateri igralci preveč igrali z

gredu tudi na račun branilcev, ve-
lja to tudi za Woschitza, ki mu ni uspelo „privezati“ Doberniga, ki je dal vse tri gole za Žrelec.

SAK je nasprotniku v njegovi polovici pustil preveč prostora, tako so gostje prevečkrat prišli pred gol SAK-a, kjer jim je pomagala tudi sreča. Že v 7. minuti so gostje vodili 1:0. Slovenski nogometaši so sicer izenačili, toda sodnik je gol zaradi ofsida razveljavil. Kar nato pa so gostje po neuspeli obrambni akciji — Babšek je žogo odbil pred noge nasprotnega napadalca — vodili z 2:0. SAK puške ni vrgel v koruzo in napadal naprej, po lepi kombinaciji je Zablatnik skrajšal na 1:2, toda kmalu nato je Žrelec vodil 3:1. Bralnici in vratar pri tej akciji res niso blesteli. Iz enajstmetrovke (branilec je ubranil z roko) je Drnovšek zboljšal rezultat na 2:3 tako, da je SAK lahko šel v pavzo z upanjem, da je le še možno odnesti vsaj eno točko.

V drugem polčasu igra dolgo časa ni dosegla prejšnjega nivoja. Četrta ure pred koncem je Perč z ostrim strelom presenetil vratarja, rešila ga je le prečka. To pa je bil znak za SAK, da je z vsemi silami skušal še zboljšati rezultat. Tik pred koncem je po nepozornosti branilcev in golmana Velik odbil žogo, dotaknilo se je žoge še okoli 10 igralcev, dokler Polanšku ni uspelo iz neugodnega kota ostro odbiti v gol in rešiti SAK-u eno točko.

Slovenski atletski klub vabi na prvenstveno tekmo

V NEDELJO 6. SEPTEMBRA

Sinča vas - SAK

ob 10.15 uri
Sinča vas pod 23 : SAK pod 23
ob 12.15 uri

Igrišče: Sinča vas

Grabštanj ml. : SAK ml.
ob 13.00 uri
Austria 2 šol. : SAK šol.
ob 17.30 uri

žogo, premalo pa atakirali nasprotnika. Vratar Ahlin tudi ni imel najboljšega dneva in ker goli vendar

SAK ml. — Žrelec ml. 1:7
SAK šol. — Bistrica v R. šol. 7:0

BREŽE — ASKŠ ŠMIHEL 5:1 (1:1)

Z vsaj eno točko so računali Šmihelski igralci in navijači preteklo soboto v Brežah, toda prišlo je drugače. Domačini so zmagali z 5:1. Kljub temu moramo pohvaliti igralce Šularja, Motschniga, Naveržnika in Mijatoviča.